

Raport

Armin Mikos von Rohrscheidt

Kierunki badań i naukowa bibliografia turystyki kulturowej w Polsce i na świecie. (Stan: sierpień 2014)

Słowa kluczowe: turystyka kulturowa, badania turystyczne, bibliografia turystyki, analiza turystyki

Abstrakt:

Opracowanie obejmuje krytyczną analizę badań nad turystyką kulturową jako jedną z głównych gałęzi współczesnej turystyki. Jego przedmiotem są w pierwszym rzędzie prace dotyczące kulturowych, ekonomicznych i socjologicznych podstaw oraz dziejów i metodologii badań. Druga grupa badań i opracowań poddanych analizie odnosi się do poszczególnych form turystyki kulturowej. Trzecią grupę stanowią ujęte w formie monografii, raportów i artykułów szczegółowe analizy potencjału turystyczno-kulturowego miejsc i obszarów, profilów i preferencji turystów kulturowych, zarządzana organizacjami i systemami służącymi upowszechnieniu kultury przez turystykę i organizacją oferty w konkretnych miejscach i obszarach. Analiza koncentruje się na badaniach i publikacjach polskich, jednak obejmuje także najważniejsze pozycje książkowe opublikowane w innych językach. Ich uwzględnienie ma służyć zachowaniu i wzmacnianiu powiązań między rodzimą a globalną refleksją naukową w tej dziedzinie, a także ukazać ewentualne luki w badaniach podejmowanych w kraju i skierować na nie uwagę polskich uczonych oraz ośrodków naukowych.

Wprowadzenie

Niniejszy raport został opracowany w formule krytycznego zestawienia, wzbogaconego o analityczny komentarz – podobnie jak dwa poprzednie: sporządzone przed czterema laty [Mikos v. Rohrscheidt 2010] i kolejne, opublikowane w dwa lata później [Mikos v. Rohrscheidt 2012]. Od ostatniej z wymienionych publikacji ukazało się kilkadziesiąt ważnych analiz o globalnym lub więcej niż krajowym znaczeniu, wydanych głównie w językach angielskim i niemieckim, rzadziej w hiszpańskim, natomiast sporadycznie także we włoskim lub portugalskim. W porównaniu do stanu prezentowanego przez wspomniany ostatni raport z roku 2012 stwierdzono znaczący przyrost liczby publikacji naukowych w badanej dziedzinie. W skali globalnej (gdzie zestawienie bibliograficzne obejmuje tylko publikacje zwarte o charakterze monografii lub podręcznika akademickiego) wyniósł on około 11 % stanu wyjściowego (z roku 2012).

Z kolei w Polsce ukazało się kilkanaście istotnych pozycji książkowych i kilkadziesiąt artykułów odnoszących się do wcześniej już podejmowanej problematyki, jak refleksja nad kulturowymi podstawami turystyki, potencjał kulturowo-turystyczny ważniejszych destynacji krajowych, warunki uprawiania i sposób organizacji rozmaitych form turystyki kulturowej. W odniesieniu do publikacji krajowych (w tym także wydawnictw seryjnych, artykułów w czasopiśmie naukowych, publikowanych raportów) dotyczących badań w zakresie turystyki kulturowej – objętość prezentowanego zestawienia wzrosła w tym samym okresie o około 22 procent.

Co jednak ważniejsze od wzrostu ilości analiz, w ostatnich dwóch latach pojawiła się duża liczba opracowań zagadnień dotychczas nie badanych lub podejmowanych tylko marginalnie. Dotyczą one między innymi problematyki: profilów i preferencji turystów

kulturowych, zarządzania w turystyce kulturowej w skali obszarów i systemów (m.in. szlaków kulturowych), a także kluczowych problemów jej organizacji i rozwoju w naszym kraju. Zorganizowano także kilkanaście ważnych konferencji i sympozjów, których opublikowane rezultaty zasługują na uwzględnienie. Tak znaczny wzrost liczby badań i przyrost ich opublikowanych rezultatów rodzi potrzebę ich ponownego przejrzenia i uzupełnienia w ramach krytycznej bibliografii. Tym razem – w kontekście zaobserwowanego znacznego rozszerzenia zakresu badań i koncentracji badaczy na nowych zagadnieniach – w ramach analizy podjęto na większą skalę krytyczne omówienie pozostających białych plam w krajowej refleksji nad fenomenem turystyki kulturowej i jego kluczowymi aspektami. Dotyczy to zwłaszcza tych zagadnień, których lepsze rozpoznanie powinno się przyczynić do wzrostu różnorodności i poprawy poziomu polskiej oferty turystyczno-kulturowej a także modernizacji sposobów zarządzania nią. Analiza pomija istotny fragment naukowej pracy związanej z turystyką kulturową – mianowicie jej akademickiej dydaktyki. Przyczyną tej decyzji jest fakt, że będzie ona przedmiotem osobnego opracowania, które ukaże się w najbliższym czasie na łamach „*Turystyki Kulturowej*”.

1. Kryteria selekcji źródeł, metody analizy i struktura raportu.

Adresaci i cele zestawienia: Tak jak w przypadkach dwóch poprzednich opracowań przeglądowych, głównymi adresatami sporządzonego wykazu są osoby zajmujące się naukowo turystyką kulturową lub kulturowymi aspektami podróżowania: w szczególności przygotowujący obszerniejsze rozprawy i opracowania naukowe, w tym doktoranci, ale także autorzy projektów turystycznych oraz studenci piszący swoje prace absolutoryjne. Tematycznie zestawione bibliografie mają im umożliwić uzyskanie orientacji w prowadzonych badaniach oraz w istniejących źródłach i opracowaniach. Ważnym celem niniejszego opracowania jest także wskazanie na pozostające luki w światowych i krajowych badaniach oraz bibliografii. Dzięki temu badacze mogą skoncentrować swoje wysiłki na słabo dotychczas rozpoznanych i opisanych zagadnieniach, problemach i (w odniesieniu do obszaru Polski) obszarach recepcji turystyki kulturowej.

Wykorzystane źródła. Dotychczas podstawowym źródłem dla kolejnych zestawień piśmiennictwa światowego w językach: angielskim, francuskim, hiszpańskim, włoskim i portugalskim była bibliografia zestawiona przez Grega Richardsa dla ATLAS (Atlas Cultural Tourism Bibliography), sporządzona w roku 2009 i opublikowana na portalu internetowym tej instytucji (www.tram-research.com/atlas) – jej stan sprawdzono w miesiącu lipcu 2014. Już w roku 2012 dla potrzeb poprzedniego raportu przeprowadzono selekcję umieszczonych tam pozycji bibliograficznych uwzględniając tylko publikacje książkowe, a następnie przypisano je do odpowiednich działów bibliografii. Ponieważ bibliografia ATLAS nie była uzupełniana od momentu jej publikacji, przy tworzeniu niniejszego raportu sprawdzono i uwzględniono także zestawienie najnowszych publikacji grupy badawczej ATLAS (stan za 1 lipca 2014) oraz aktualny stan oferty księgarni internetowej tego zespołu. Wykorzystano także aktualizowaną na bieżąco listę publikacji UNWTO Światowej Organizacji Turystyki) oraz bibliografię zestawioną przez naukowy zespół roboczy Creative Tourism Network (stan za lipiec 2014).

Jako drugim głównym źródłem przy przygotowaniu zestawienia publikacji autor posługiwał się także fachowymi wyszukiwarkami bibliotecznymi (takimi jak Book Finder, Gogle Books i katalogami światowych księgarni elektronicznych (miedzy innymi Amazon i „books shop eBay”), weryfikując je następnie na oficjalnych portalach internetowych odnośnych wydawnictw, zawierających recenzje i spisy treści oferowanych pozycji.

Trzecim źródłem podstawowym były portale wydawnictw naukowych, które począwszy od roku 1998 wydały przynajmniej jedną publikacją zwartą odnoszącą się do turystyki

kulturowej, w tym w pierwszym rzędzie wydawnictwa Aleph, Archipelago Press, Armand Colin, Avebury Press, Belhaven, Butterworth-Heinemann, CABI Publishing International, Cassell, Channel View Publications, Cognizant Corporation, Continuum, Contexto, Copenhagen Business School Press, Deutscher Tourismusverband Verlag, Du Mont, Elsevier, FIT-Verlag, Geographische Gesellschaft Trier, Haworth Press, Koninklijke Brill, Les Cahiers de l'AFIT, L'Harmattan, Ligouri Editore, LSA, Manole, Methuen, Oldenbourg, Pearson Education, Pergamon, Prentice Hall, Routledge, Sage, Schmidt Erich Verlag, Springer Fachmedien, Sunderland, Sunstone Press, transcript-Verlag, UTAD, VDG-Verlag, Wiley, Woehler, Wuppertal Papers, a także wydawnictw uniwersyteckich z Amsterdamu, Berkeley, Bristolu, Goeteborgu, Leeds, Liverpoolu, Londynu, Mexico City, Oxfordu, Nowego Jorku.

Dla literatury niemieckojęzycznej podstawą były ponadto kwerendy autora realizowane w drodze kontaktu bezpośredniego z odpowiedzialnymi za pozyskiwanie publikacji do zbiorów naukowych (m.in. w Instytucie Szlaków Kulturowych w Luksemburgu (maj 2014) oraz w niemieckich i austriackich uczelniach (uniwersytety i instytuty Paderborn, Osnabrück, Trier, München, Innsbruck, Wien), zrealizowane w miesiącu czerwcu 2014.

W odniesieniu do poszczególnych dziedzin: historii podróży kulturowych, zarządzania i organizacją turystyki oraz metodologii badań nad turystyką pozycje były wyszukiwane także w spisach wykorzystanej literatury zawartych w najnowszych dostępnych pozycjach naukowych.

Podstawą bibliografii w jej polskiej części były poprzednie dwa raporty (z lat 2010 i 2012). Jej uzupełnienia o nowsze pozycje dokonano korzystając z szeregu różnorodnych źródeł.

Pierwszą grupą źródeł były spisy literatury zestawione przez wszystkich autorów dostępnych monografii odnoszących się do turystyki kulturowej, jej poszczególnych form oraz rozmaitych aspektów jej organizacji, opublikowanych w latach 2012-14. Pojawiające się w nich pozycje zweryfikowano z punktu widzenia odniesienia ich treści do turystyki kulturowej na podstawie spisu treści oraz abstraktów i wprowadzeń redakcyjnych, w większości przypadków także recenzji, o ile były one dostępne.

Kolejnym źródłem była oferta polskich wydawnictw naukowych, publikujących pozycje z tego zakresu (w tym: Proksenia, PWE, Almamer, Difin, oraz szeregu wydawnictw uczelnianych: polskich Akademii Wychowania Fizycznego, uniwersytetów, państwowych uczelni ekonomicznych i prywatnych uczelni z profilem turystycznym. Także te pozycje zostały zweryfikowane na podstawie spisów treści, recenzji oraz not bibliograficznych.

Jako trzecią grupę źródeł wykorzystano bibliografie zawarte w opracowaniach publikowanych w czasopiśmie naukowych: „Ido-Movement for Culture”, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, „Problemy Turystyki”, „Folia Turistica”, „Turizm” i – w najszerszym zakresie - „Turystyka Kulturowa”. W przypadku tego ostatniego czasopisma bardzo przydatny był jego dział recenzji naukowych, w którym na bieżąco prezentowane i oceniane są prawie wszystkie naukowe pozycje książkowe dotyczące turystyki kulturowej lub zagadnień z nią powiązanych, publikowane w Polsce. Uwzględniono także bibliografię umieszczoną na portalu internetowym Biblioteki Instytutu Turystyki. Ponadto przeszukane zostały elektroniczne katalogi bibliotek naukowych polskich uczelni, instytutów badawczych i zakładów naukowych zajmujących się badaniami z zakresu turystyki.

Wszystkie pozycje uwzględnione w wymienionych źródłach było przeglądane a następnie krytycznie selekcyjonowane, na tej drodze eliminowano teksty nie wnoszące nowej wiedzy w danym zakresie, a także artykuły o charakterze publicystycznym. W rezultacie spis nie obejmuje m.in. krótkich notatek bez krytycznej analizy, opracowań o charakterze wtórnym, będących relacjami na temat stanu badań lub organizacji turystycznej obszaru, opisanych szerzej lub wcześniej gdzie indziej.

Kryteria podziału publikacji. Zebrana literatura została w zestawieniu podzielona na kilka głównych działów tematycznych, w ich ramach z kolei na 1) pozycje (książkowe) wydane w językach obcych, 2) pozycje książkowe w opublikowane języku polskim (w tej grupie monografie, zbiory pokonferencyjne, podręczniki akademickie), i 3) ważniejsze i obszerniejsze artykuły i pozostałe opracowania w języku polskim.

Kolejne działy zestawienia obejmują publikacje o następujących zakresach: 1. fundamentalne kwestie turystyki kulturowej (w tym zagadnienia aksjologiczne, antropologiczne, kulturoznawcze), 2. historyczny rozwój turystyki kulturowej, 3. zagadnienia ekonomiczne, socjologiczne i etyczne, 4. opracowania na temat metod badań nad turystyką kulturową i turystów, 5. zarządzanie turystyką kulturową, (w tym m.in. organizacja oferty, przewodnictwo i pilotaż turystyczny), 6. profile i preferencje turystów kulturowych, 7. poszczególne formy turystyki kulturowej (zgodnie z jej podziałem zaproponowanym w drugim wydaniu jej najobszerniejszej polskiej monografii [Mikos v. Rohrscheidt 2010b, s. 68] oraz 8. literatura analizująca potencjał turystyczno-kulturowy wybranych destynacji zagranicznych i polskich w aspekcie turystyczno-kulturowym¹.

W ramach każdego działu spis rozpoczynają każdorazowo główne pozycje książkowe literatury zagranicznej - wyłącznie w sytuacji ich braku dla np. danej formy turystyki kulturowej uwzględniono w tym miejscu krótsze opracowania. Następnie prezentowane są pozycje książkowe w języku polskim (o ile istnieją), a w ostatniej kolejności ważniejsze polskie artykuły oraz pozostałe opracowania.

Główne zmiany. W ramach opracowania raportu, na etapie zestawiania nowych wydawnictw z dotychczas opublikowaną bibliografią dokonano ponownego przeglądu i selekcji tekstów. Jej efekty są najbardziej widoczne w tych dziedzinach refleksji nad turystyką kulturową i w ramach tych szczegółowych zagadnień, w których od roku 2012 pojawiły się całościowe opracowania monograficzne lub jednolicie opracowane zbiory analiz (będących m.in. rezultatem konferencji tematycznych). W sytuacji, gdy nowe publikacje w danym zakresie dotyczą kwestii poddanych poprzednio tylko częściowej analizie lub prezentowanych przez pojedyncze artykuły, w nowym zestawieniu – jako bardziej reprezentatywne lub ujmujące problem całościowo - zastąpiły one opracowania, które w chwili ich publikacji utraciły status jedyne go tekstu prezentującego daną problematykę. Analizy częściowe pozostawiono natomiast w bibliografii w sytuacji braku całościowych lub choćby obszerniejszych opracowań dla danej dziedziny albo wyodrębnionego aspektu badań, dołączając do nich kolejne, o ile takie się pojawiły.

Kolejnym istotnym novum jest wyodrębnienie po raz pierwszy nowego zakresu badawczego, zdefiniowanego jako profile i preferencje turystów kulturowych (dział 6). Obok szeregu nowych publikacji, które pojawiły się w ostatnich dwóch latach i spowodowały decyzję o wyodrębnieniu tego działu, przeniesiono do niego niektóre publikacje dawniej zestawiane w dziale 3 (Ekonomiczne, socjologiczne i psychologiczne aspekty turystyki kulturowej). Sam dział 3., uszczuplony tym samym o grupę opracowań odnoszących się do

¹ W niektórych przypadkach opracowanie odnoszące się do problematyki mieszanej zamieszczono tylko w jednym z odpowiadających jego treści działów. Przykładowo książka o organizacji szlaków kulturowych figuruje tylko w dziale poświęconym turystyce tematycznej, nie ma jej natomiast w dziale „zarządzanie turystyką kulturową”. Takie umieszczenie pozycji jest wynikiem uznania istotnego znaczenia tej publikacji dla pierwszego z wymienionych działów w sytuacji, gdy w drugim byłaby ona tylko jednym z kilku opracowań. Tylko w wyjątkowych przypadkach tekst został uwzględniony w obydwu działach: stało się tak zwłaszcza wtedy, gdy jest to jedyne opracowanie na dany temat w polskiej literaturze naukowej i w jego braku omawiana tematyka pozostałaby nieuwzględniona. Podobne rozwiązanie zastosowano, gdy opracowanie znajdujące się – jako jedno z wielu – w ramach zbiorowej monografii uwzględnionej w jednym dziale, posiada jednocześnie kluczowe znaczenie dla innego działu, przy braku całościowych opracowań odnoszących się do tego ostatniego. W takim wypadku tekst, nie wyodrębniony w pierwszym z działów (jako będący integralną częścią zbiorowej publikacji), uwzględniono w dziale drugim.

psychologicznych aspektów turystyki kulturowej, został jednocześnie poszerzony o publikacje z zakresu refleksji etycznej, przeniesione tu z działu zestawiającego analizy z zakresu fundamentalnych kwestii turystyki kulturowej. Ta grupa pozycji - wzbogacona o zauważalnie dużą grupę nowych analiz - z pewnością zasługuje na odrębny dział. Ich umieszczenie w „zbiorczym” dziale 3. z jednoczesnym odnotowaniem tego w jego zmienionym tytule jest rodzajem wskazania na potrzebę jeszcze szerszego zajęcia się tą grupą zagadnień w krajowych badaniach.

Cele i struktura krytycznego komentarza. Ostatnia część opracowania to krytyczny komentarz, sporządzony na podstawie dokonanego zestawienia. Analizuje on stan badań i aktualne kierunki polskiej refleksji naukowej nad turystyką kulturową. Jego pierwszym zadaniem jest ukazanie najpierw tych aspektów i obszarów, które w ostatnich dwóch latach zostały objęte badaniami lub które doczekały się całościowych analiz, a drugim: wskazanie na nadal istniejące białe plamy lub zakresy niedostatecznie zbadane (a więc potencjalne obszary zainteresowań naukowych dla badaczy).

2. Krytyczne zestawienie bibliografii: Główne pozycje światowej literatury naukowej i ważniejsze opracowania polskie na temat turystyki kulturowej.

1. Fundamentalne kwestie turystyki kulturowej

1.1. Literatura zagraniczna:

- Amirou R., 2000, *Imaginaire du tourisme culturel*, Wyd. Presses universitaires de France, Paris,
- Boswijk A., Thijssen T., Peelen E., 2007, *The Experience economy: a new perspective.*, Wyd. Pearson Education, Amsterdam
- Brown I., Anderesen V., Gordin V. (red.), 2000, *Cultural Tourism: the convergence of tourism and culture at the start of the 21st century*, Wyd. Queen Margaret University College, Edinburgh
- Camargo P. de, Cruz, G., da (red.) 2008, *Turismo Cultural*, Wyd. University Press, Salvador, Bahia
- Cuvelier P., 1999, *Anciennes et nouvelles formes de tourisme*, Wyd. L'Harmattan, Paris
- Diaz P., Schmitz M.F., 2014, *Cultural Tourism*, WIT Press, Southampton
- Dielemans J., 2011, *Välkommen till Paradiset: reportage om turistindustrin*, Wyd. Bokförlaget Atlas
- Dodd D., Annemoon van Hemel (red.), 1999, *Planning Cultural Tourism in Europe: A presentation of case studies and theories*, Wyd. Boekmanstudies, Amsterdam
- Donaire J. A., 2008, *Turisme cultural: entre l'experiència i el ritual*, Wyd. Vitella, Bellcaire d'Empordà.
- Dreyer A. (red.), 2000, *Kulturtourismus*, Wyd. Oldenbourg, München-Wien
- Dreyer A., Linne M., 2006, *Grundlagen des Kulturtourismus*, Wyd. Hochschulverbund Distance Learning, Brandenburg
- Fladmark J.M.(red.), 1994, *Cultural Tourism*, Wyd. Donhead Publishing, London
- Froidure J. 1998, *Du Tourisme social au tourisme associatif*, Wyd. L'Harmattan, Paris
- Fusco Girard, L., Nijkamp, P., 2009, *Cultural Tourism and Sustainable Local Development*, Wyd. Ashgate, Farnham
- Gilmore J., & Pine J., 2007, *Authenticity: What consumers really want*, Wyd. Harvard Business School Press, Boston.

- Groen C., Van der Neut D., 1995, *Cultuurhistorisch toerisme, erf goed al goed*, "Special Recreatie en toerisme", Wyd. Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme, Nr. 6-7
- Guttman C. 1999, *Vers une éthique du tourisme*, "Le Courrier de l'Unesco." 52
- Hausmann A.; Murzik, L. (red.), 2010, *Neue Impulse im Kulturtourismus*, VS Verlag, Wiesbaden,
- Heinze T. (red.), 1999, *Kulturtourismus: Grundlagen, Ziele, Trends und Fallstudien*, Wyd. Oldenburg, München – Wien
- Herrero Prieto, L. C. (red.), 2000, *Turismo cultural: El patrimonio histórico como fuente de riqueza*, Wyd. Fundación del Patrimonio Histórico de Castilla y León, Valladolid
- Hughes H., 2003, *Arts, entertainment and tourism*, Wyd. Butterworth-Heinemann, Oxford-Burlington
- Jansen-Verbeke M., Priestley G.L., Russo A.P. (red.), 2008, *Cultural Resources for Tourism: Patterson, Processes and Policies*, Wyd. Nova Science Pub Inc, Hauppauge (NY)
- Kamiński J., Benson A.M., Arnold D., 2013, *Contemporary Issues in Cultural Heritage Tourism*, Wyd. Routledge, New York, USA
- Köb S., 2005, *Reisephilosophie. Neue Ziele für Touristen oder Über die Selbstveränderung in alternativen Welten*, Wyd. Focus, Giessen
- Kostiainen A.; Syrjämaa T.(red.), 2008, *Touring the Past. Uses of History in Tourism. Discussion and Working Papers*, „Keskusteluja ja raportteja” Nr 6. Wyd. The Finnish University Network of Tourism Studies (FUNTS) Savonlinna
- Knudsen B. T., Waade A.M., 2010, *Re-Investing Authenticity: Tourism, Place and Emotions*, Wyd. Channel View Publications, Bristol
- Matzka Ch.; Eigner M.; Heinrich A.; Süßenbacher H., 2003, *Kulturtourismus*, t.1 i 2, Trauner Schulbuchverlag, Linz
- McKercher, B., Du Cros, H., 2002, *Cultural tourism: the partnership between tourism and cultural heritage management*, Wyd. Haworth Press, Binghamton, New York
- Munsters W. (1994; 1997) *Cultuurtoerisme*. Wyd.Garant, Apeldoorn
- Nahrstedt W., Pančić-Kombol T. (red.), 1997, *Leisure, Culture and Tourism in Europe: The Challenge for Reconstruction and Modernisation in Communities*, 1997, Institut für Freizeitwissenschaft und Kulturarbeit (IFKA), Bielefeld
- Origet du Cluzeau C., 1998, *Le tourisme culturel*, Wyd Presses universitaires de France, Paris:
- Pellegrini F.A., 2000, *Turismo Cultural em Tiradentes*. Wyd. Manole, Sao Paulo
- Pellegrini G.C., 2010, *Esplorazioni geografiche e turismo culturale*, Wyd ArchetipoLibri, Bologna
- Pereiro X., 2009, *Turismo cultural. Uma visão antropológica*, "PASOS. Revista de turismo e patrimonio cultural", (www.pasosonline.org), Edita collection Nr 2
- Pine J., Gilmore, J., 1999, *The Experience economy, Work is theatre and every business a stage*, Wyd. Harvard Business School Press, Boston
- Reisinger Y., 2003, *Cross-cultural behavior in tourism: concepts and analysis*, Wyd. Butterworth-Heinemann, Oxford, Boston
- Richards G. (red.), 2001, *Cultural Attractions and European Tourism*, Wyd. CABI Publishing, Wallingford
- Richards G. (red.), 2007, *Cultural Tourism. Global and Local Perspectives*, Wyd. Haworth Hospitality Press, New York
- Richards G., Pereiro X., 2007, *Cultural Tourism: Negotiating identities*, Wyd.: UTAD, Vila Real
- Richards G., Wilson, J., 2008, *The Changing Context of Cultural Tourism*, Wyd. ATLAS, Arnhem
- Richards G., 2009, *The Impact of Culture on Tourism*, Wyd. OECD, Paris

- Robinson M., 1996, *Tourism and cultural change*, Wyd. Channel View Publications, Cleveland
- Robinson, M., Boniface, P. (1999) *Tourism and Cultural Conflicts*. CABI, Wallingford
- Robinson, M., Evans, N., Callaghan, P. (1996), *Tourism and cultural change: tourism and culture: towards the 21st century*, Wyd. Business Education Publishers, Sunderland
- Robinson P., Heitmann S., Dieke P., (red.), 2011, *Research Themes for Tourism*, Wyd. CABI, Oxfordshire-Cambridge
- Rojek Ch., Urry J., 1997, *Touring cultures: transformations of travel and theory*, Wyd. Routledge, London-New York
- Thiem M., 1994, *Tourismus und kulturelle Identität. Berner Studien zur Freizeit und Tourismus*, Tom 30, Bern-Hamburg
- The Impact Of Culture on Creativity*, 2009., Studium przygotowane dla Komisji Europejskiej (Dyrekcja Generalna Edukacji i Kultury)
- Turismo Cultural. *El Patrimonio historico como fuente de riqueza*, 2000, Wyd. Fundacion del patrimonio historico, Valladolid
- Saidi M. H., 2011, *Le tourisme culturel / Cultural Tourism*, "Ethnologies", t. 32, Zesz.2
- Schwegmann M, 2001, *Kulturtourismus – Fluch oder Segen*, Wyd. Universität Osnabrück
- Weissenborn B., 1997, *Kulturtourismus*, Seria: Trierer Tourismus Bibliographie, Nr 10, Trier
- Smith M., Richards G. (red.), 2013, *Handbook of Cultural Tourism*, Wyd. Routledge, London

1.2. Polskie pozycje książkowe:

- Buczowska K., *Turystyka kulturowa. Przewodnik metodyczny*, Wyd. AWF Poznań, Poznań
- Buczowska K., Malchrowicz E., 2012, *Etyczne dylematy turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12, s. 42-55
- Cynarski W. (red.), 2010, *Spotkania, konflikty, dialogi – analiza wybranych obszarów kultury fizycznej i turystyki kulturowej*, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego
- Jędrusiak T, 2008, *Turystyka kulturowa*, Wyd. PWE, Warszawa
- Kawałko B., Pastuszka J. (red.), 2000, *Turystyka i dziedzictwo kulturowe*, Wyd. WSZiA w Zamościu, Zamość
- Kazimierczak M. (red.) 2004, *Turystyka w humanistycznej perspektywie*, Wyd. AWF, Poznań
- Kazimierczak M. (red.) 2008, *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań
- Kazimierczak M (red.), 2010, *Współczesne podróże kulturowe*, Wyd. AWF, Poznań
- Kowalczyk A. (red.), 2008, *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego Warszawa
- Kowalczyk A. (red.), 2010, *Turystyka zrównoważona*, Wyd. PWN, Warszawa
- Krawczyk Z., Lewandowska-Tarasiuk E., Sienkiewicz J.W. (red.), 2009, *Człowiek w podróży*, Wyd. Almam, Warszawa
- Mikos von Rohrscheidt A. 2008, 2010, *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd. GWSHM Milenium, Gniezno (1), KulTour.pl, Poznań (2)

1.3. Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Barbier B., 2005, *Wybrane aspekty turystyki kulturowej Francuzów*, „Turyzm” z.1-2, s.95-120
- Burszta W.J., 2008, *Przeznaczenie: kultura. Cztery uwagi o antropologii globalnego turystyki*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s. 17-27
- Jarnecki M., 2011, *Wielokulturowość jako atut i atrakcja turystyczna*, „Turystyka kulturowa”, Nr 10, s.4-24

- Kazimierczak M., 2008, *Etyczny wymiar zrównoważenia w turystyce kulturowej ery ponowoczesnej*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.347-358
- Kazimierczak M., 2009, *W poszukiwaniu autentyczności turystyki kulturowej*, [w:] Krawczyk Z., Lewandowska-Tarasiuk E., Sienkiewicz J.W. (red.), 2009, *Człowiek w podróży*, Wyd. Almamater, Warszawa, s. 41-58
- Kosiński W., 2004, *Turystyka kulturowa, krajobraz kulturowy, kultura międzyludzka*, „Folia Turistica” nr 15, s.5-27
- Kowalczyk A., 2008, *Współczesna turystyka kulturowa – między tradycją a nowoczesnością*, [w:] A. Kowalczyk (red.), *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego Warszawa, s. 9-57
- Kowalczyk A., 2012, *Zasoby kulturowe i walory kulturowe – próba ustalenia znaczenia tych pojęć*, [w:] B. Włodarczyk, B. Krakowiak (red.), *Kultura i turystyka. Wspólne korzenie*, Wyd. ROTWŁ, Łódź, s. 17-34
- Kulczyk S., 2013, *Kulturowe zjawiska efemeryczne jako walor dla turystyki. Przykłady z krajów Sahelu*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5, s. 20-34
- Leniartek M.K., 2009, *Turystyka konceptualna, czyli podróż nad morza południowe*, [w:] Leniartek M.K. (red.), *Terra incognita w turystyce*, Wyd. WSZ, Wrocław, s. 401-420
- Mazurkiewicz L., 2008, *O istocie turystyki kulturowej*, „Turystyka i Rekreacja”, Wyd. AWF, Warszawa, t.4, s. 51-61
- Mikos von Rohrscheidt A., 2008, *Turystyka kulturowa. Wokół definicji*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.28-49
- Niemczyk A., Seweryn R., 2008, *Uczestnictwo w kulturze jako motyw zachowań turystycznych – studium teoretyczno-empiryczne*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s. 159-169
- Nowacki M., 2013, *Jakość i autentyczność – czy jedno wyklucza drugie?*, [w:] B. Włodarczyk, B. Krakowiak, A. Stasiak A. (red.), 2013, *Kultura i turystyka. Miejsca spotkań*, Wyd. ROTWŁ, Łódź, s. 9-27
- Przybyś J., 2008, *Czy turystyka kulturowa może być "zrównowazona"?* [w:] S. Wodejko (red.) *Zrównoważony rozwój turystyki*, Wyd. SGH, Warszawa, 2008, s. 267-278
- Rypiński M., 2013, *Dźwięk jako element produktu turystycznego na wybranych przykładach*, „Turystyka Kulturowa” Nr 8, s. 24-37
- Skoczek T., 2007, *Kultura szansą rozwoju współczesnej turystyki*, [w:] Przychodzeń Z.J., *Problemy rozwoju turystyki edukacyjno-kulturowej w Polsce i na świecie*, Wyd. SGGW, Warszawa, s.47-62
- Studzieniecki T., 1999, *Rozwój turystyki a ochrona środowiska kulturowego*, „Problemy Turystyki”, nr 3-4, s.21-34
- Wasiuk E., 2008, *Turystyka kulturowa – dialogiem XXI wieku*, M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.371-380
- Ziarkowski D., 2012, *Turystyka i sztuka – wzajemne relacje z perspektywy semiotycznej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 5, s. 22-37

2. Dzieje turystyki kulturowej

2.1. Literatura zagraniczna

- Berghoff H; Korte B.; Schneider R.; Harvie C.; (red.), 2002, *The Making of Modern Tourism: The Cultural History of the British Experience, 1600-2000*, Wyd. Palgrave Macmillan, Houndmills

- Brill A., 1997, *Als Reisen eine Kunst war. Vom Beginn des modernen Tourismus: Die "Grand Tour"*, Wyd. Wagenbach, Berlin
- Campbell M.B., 1988, *The Witness and the Other World: Exotic European Travel Writing, 400-1600*, Cornell Univ. Press, Ithaca (USA)
- Towner, J. 1985, *The Grand Tour: a key phase in the history of tourism*, Annals of Tourism Research 12, Wyd. Elsevier Ltd., Oxford
- Watson N.J., 2006, *The Literary Tourist, Readers and Places in Romantic and Victorian Britain*, Wyd. Palgrave Macmillan, Houndmills Basingstoke

2.2. Polskie pozycje książkowe:

- Lewan M., 2004, *Zarys dziejów turystyki w Polsce*, Wyd. Proksenia, Kraków
- Mączak, A., 1978, *Życie codzienne w podróżach po Europie w XVI i XVII w.*, Wyd. PIW, Warszawa
- Mączak, A., 1998, *Odkrywanie Europy. Podróże w czasach renesansu i baroku*, Wyd. PIW, Warszawa
- Mączak, A., 2001, *Peregrynacje, wojaże, turystyka*, (Wyd. 2 popr. i uzupełn.), Wyd. Książka i wiedza, Warszawa
- Młynarczyk Z., Zajadacz A., (red.), 2008, *Zasoby antropogeniczne. Krajobraz. Ruch turystyczny [w:] Uwarunkowania i plany rozwoju turystyki*, Wyd. Naukowe UAM, Poznań, (tom II)
- Nowacki M., 2012, *Atrakcje turystyczne: koncepcje, stan, determinanty zadowolenia osób zwiedzających*, Wyd. AWF Poznań
- Pawłowska B., 2007, *Pielgrzymki i podróże religijne do Rzymu w Starożytności Chrześcijańskiej (IV-VII w.)*, Wyd. WAM, Kraków.
- Schnayder J., 1959, *Podróże i turystyka w starożytności*, Wyd. PZWS, Warszawa

3.3. Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Firlej W., 1999, *Szlakiem podróży turystycznych starożytnych Greków i Rzymian*, Zeszyty Naukowe WSE w Warszawie nr 4, s. 175 – 197
- Kostuch L., 2011, *Militarne ekspozycje w Periegesis Pauzanasza. Helleńska typologia wojennych świadectw jako dziedzictwa kulturowego*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 9, s. 28-41
- Midura F., 2009, *Podróże jako źródło poznania zabytków*, [w:] Krawczyk Z., Lewandowska-Tarasiuk E., Sienkiewicz J.W. (red.), 2009, *Człowiek w podróży*, Wyd. Almamater, Warszawa, s. 233-242
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2008, *Historyczne etapy rozwoju turystyki kulturowej [w:] Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd. GWSHM Milenium, Gniezno, s. 40-50
- Ryszewska K., 2012, *„Wycieczki archeologiczne” w międzyrzeczu Wisły i Pilicy jako przykład XIX-wiecznej turystyki kulturowej i archeoturystyki*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12, s. 21-41
- Wyrwa A.M., 2007, *„Ad limina apostolorum”. Patron pielgrzymów – św. Jakub Starszy, apostoł i pielgrzymki do „jego grobu” w Santiago de Compostela. Szkice problemu. [w:] „Studia Periegetica” Zeszyt 1, Poznań 2007, s. 7-32*

3. Ekonomiczne, socjologiczne i etyczne aspekty turystyki kulturowej

3.1. Literatura zagraniczna:

- Becker Ch., Steinecke A., (współpraca: S. Höchlin), 1997, *Kulturtourismus: Strukturen und Entwicklungsperspektiven*, Wyd. Fern-Universität Hagen

- Boniface P., 1995, *Managing quality cultural tourism*, Wyd. Routledge, London
- Bruner, E.M., 2005, *Culture on Tour: Ethnographies of Travel*, Wyd. University of Chicago Press, Chicago
- Butler R.W., 1980, *The Concept of a Tourist Area Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources*, „The Canadian Geographer”, 24 (1)
- Hausmann D., Murzik L., 2011, *Neue Impulse im Kulturtourismus*, Wyd. Springer Fachmedien, Wiesbaden
- Enzo N., 2004, *Turismo culturale e promozione della sostenibilità ambientale*, Wyd. Maggioli Editore, Santarcangelo di Romagna
- Freyer W., 1997, *Grundlagen der Tourismuswirtschaft für den Kulturtourismus*, Wyd. FernUniversität Hagen, Hagen
- Harrison D. 2002, *Tourism and the Less Developed World – Issues and Case Studies*, Wyd. Oxford University Press
- Kulturtourismus: Besucherlenkung versus Numerus clausus. Studie und Dokumentation zum Fachkursus 258/95, 1996*, Wyd. Deutsches Seminar für Fremdenverkehr, Berlin
- Nahrstedt W., 1997, *Kulturtourismus*, Wyd. FernUniversität Hagen, Hagen
- Pearce P.L., 2011, *Tourist Behavior and the Contemporary World*, Wyd. Channel View Publications, Bristol-Buffalo-Toronto
- Pires M. J., 2001, *Lazer e Turismo Cultural*, Wyd. Manole, São Paulo
- Reisinger Y., Turner L.V., 2003, *Cross-Cultural Behavior in Tourism: Concepts and Analysis*, Wyd. Butterworth-Heinemann (imprint: Elsevier Science Ltd.), Oxford
- Richards, G. (red.), 2007, *Cultural Tourism. Global and Local Perspectives*, Wyd. The Haworth Hospitality Press, New York
- Richards G., Wilson J., 2006, *Developing creativity in tourist experiences: A solution to the serial reproduction of culture?* „Tourism Management”
- Richards G., Wilson J., 2008, *Changing Structures of Collaboration in Cultural Tourism*, Wyd. ATLAS, Arnhem
- Richards G., Wilson J., 2008, *Changing Places – The spatial challenge of creativity*, Wyd. ATLAS, Arnhem
- Robinson M., Evans N., Callaghan P. (red.), 1996, *Managing cultural resources for the tourist*, Wyd. The Centre for Travel and Tourism and Business Education Publishers, Sunderland
- Robinson M.; Evans N.; Callaghan P., 1996, *Culture as the tourist product, tourism and culture: towards the 21st century*, Wyd. Business Education Publishers Limited, Sunderland
- Smith, L. Waterton, E. and Watson, S. (eds.) 2012, *The Cultural Moment in Tourism*, Wyd. Routledge, London
- Steinecke A., 2007, *Kulturtourismus. Marktstrukturen, Fallstudien, Perspektiven*, Wyd. Oldenbourg, München-Wien
- Weissenborn B., 1997, *Kulturtourismus*, Trierer Tourismus Bibliografien, t. 10, Trier
- Smith M., Robinson M, 2006, *Cultural Tourism in a Changing World: Politics, Participation, and (Re)presentation*, Wyd. Channel View Publications, Bristol
- Tunbridge, J. E., Ashworth, G. J. 1996, *Dissonant Heritage : the management of the past as a resource in conflict*, Wyd. Wiley, Chichester
- Walle, A.H. 1998, *Cultural tourism: a strategic focus*, Wyd. Westview Press Boulder. Oxford

3.2. Polskie pozycje książkowe:

- Banaszkiewicz M., 2012, *Dialog międzykulturowy w turystyce. Przypadek polsko-rosyjski*, Wyd. UJ, Kraków
- Bąk J. 2007, *Działania Unii Europejskiej na rzecz kultury i turystyki kulturowej*, Wyd. Difin, Warszawa

- Cynarski W., 2010, *Spotkania, konflikty, dialogi – analiza wybranych obszarów kultury fizycznej i turystyki kulturowej*, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów
- Kazimierczak M. (red.), 2007, *Turystyka i podróżowanie w aksjologicznej perspektywie*, Wyd. AWF Poznań
- Kazimierczak M.(red.), 2012, *Jakość życia w kulturowych przestrzeniach podróżowania*, Wyd. AWF, Poznań
- Krawczyk Z., Lewandowska –Tarasiuk E., Sienkiewicz J.W.(red.), 2009, *Człowiek w podróży*, Wyd. Druk Tur, ALMAMER, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa
- Mamzer H., 2003, *Tożsamość w podróży. Wielokulturowość a kształtowanie tożsamości jednostki*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań
- Leniartek M. K.(red.), 2010, *Komercjalizm turystyki kulturowej*, Wyd. WSZ, Wrocław
- Puchnarewicz E. (red.), 2010, *Wielokulturowość w turystyce*, Wyd. WSTiJO, Warszawa
- Stasiak A., (red.), 2008, *Rola krajoznawstwa i turystyki w życiu osób niepełnosprawnych*, Wyd. PTTK Kraj, Warszawa
- Stasiak A. (red.), 2007, *Kultura i turystyka: razem czy oddzielnie?*, Wyd. WSTH, Łódź
- Stasiak A. (red.), 2008, *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd WSTH, Łódź
- Stasiak A. (red.), 2009, *Kultura i turystyka: wspólnie zyskać!*, Wyd. WSTH, Łódź
- Wieczorkiewicz A., 2008, *Apetyt turysty. O doświadczeniu świata w podróży*, Wyd. Universitas, Kraków
- Włodarczyk B., Krakowiak B. (red.), 2012, *Kultura i turystyka. Wspólne korzenie*, Wyd. ROTWŁ, Łódź
- Włodarczyk B., Krakowiak B., Stasiak A. (red.), 2013, *Kultura i turystyka. Miejsca spotkań*, Wyd. ROTWŁ, Łódź

3.3. Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Alejski W., Biliński J., 2003, *Dziedzictwo kulturowe a nowe trendy w popycie i podaży turystycznej*, „Problemy Turystyki i Hotelarstwa” nr 2, s.5-18
- Artyshuk O., 2010, *Indywidualne pakiety turystyczne w turystyce kulturowej*, „Turystyka Kulturowa”, nr 7-9 / 2010, s.69-89
- Derek M., Kowalczyk A., 2009, *Turystyka kulturowa w świetle koncepcji klastra turystycznego*, [w:] A. Stasiak (red.), *Kultura i turystyka. Wspólnie zyskać!*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 33-50
- Isański J., 2008, *Turystyka kulturowa – dialog czy monolog? (Przypadek Angeliny Jolie)*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s. 72-82
- Kamel M., 2012, *Turystyka kulturowa dzieci szkolnych*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 8, s. 5-22
- Kowalczyk A., 2008, *Turystyka kulturowa jako czynnik kształtujący konkurencyjność regionów*, [w:] G. Gołębski (red.), *Turystyka jako czynnik wzrostu konkurencyjności regionów w dobie globalizacji*, Wyd. AE, Poznań, s. 39-51
- Małek J., 2003, *Turystyka kulturowa jako czynnik rozwoju lokalnego*, „Prace i Studia Geograficzne”, t. 32, s.13-34
- Marciszewska B., 2000, *Turystyka kulturowa a rozwój społeczno-gospodarczy* [w:] Prace i Materiały. Teoria Ekonomii. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, s. 75-87
- Marciszewska B., 2002, *Społeczno-ekonomiczne uwarunkowania rozwoju turystyki kulturowej w Polsce*, „Problemy Turystyki i Hotelarstwa”, Nr 3, s. 5-9
- Markiewicz E., 2008, *Uwarunkowania kulturowe strategii produktu globalnego w przedsiębiorstwie hotelarskim*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.408-420
- Mikos v. Rohrscheidt A., (Raport): 2010, *Studia turystyki kulturowej na polskich uczelniach 2010*, „Turystyka Kulturowa” Nr 7-9, s. 126-129

- Nieżgoda A., 2009, *Popytowe uwarunkowania turystyki kulturowej*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), 2009 *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 469-481
- Myga-Piątek U., 2006: *Krajobraz kulturowy jako walor i produkt turystyczny – problemy oceny i ochrony*, [w:] Krajobraz kulturowy - cechy, walory, ochrona. „Problemy Ekologii Krajobrazu”, t XVIII, Lublin, s. 201-212
- Nowacki M., 2003, *Jakość produktu turystycznego obiektów dziedzictwa kulturowego i naturalnego*, „Problemy Turystyki i Hotelarstwa” nr 1, s.5-13
- Owsianowska S., 2014, *Stereotypy w narracji turystycznej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 3, s. 6-20
- Piotrowski J.P., 1997, *Obiekty kultury jako atrakcja turystyczna. Wybrane problemy promocji (ze szczególnym uwzględnieniem obiektów lokalnych)*, [w:] Kulturowe aspekty turystyki i gospodarki turystycznej, Wyd. UKFiT/PST, Warszawa, s.69-77
- Podemski K., 2008, *Turystyka kulturowa dla każdego*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s. 8-16
- Skutnik J., 2012, „No walk - no work” - o związku sztuki i podróży, „Turystyka Kulturowa” Nr 6, s. 28-41
- Szmatuła P., Zmyślony P., 2013, *Czy kultura sprzedaje turystykę? Znaczenie walorów kulturowych w promocji sprzedaży usług turystycznych w mieście na przykładzie akcji „Poznań za pół ceny!*, „Turystyka Kulturowa Nr 1, s. 5-43”
- Wartecki A., 2010, *Społeczno-ekonomiczne uwarunkowania turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1-3, s. 84-95
- Zmyślony P., 2009, *Rachunek zysków bez strat, identyfikacja ekonomicznych korzyści ze współdziałania kultury z turystyką*, [w:] A. Stasiak (red.), *Kultura i turystyka. Wspólnie zyskać!*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 7-24
- Zmyślony P., 2009, *Ekonomiczne aspekty kształtowania rozwoju turystyki kulturowej*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s.452-468
- Żemła M., 2014, *Autentyczność obiektywistyczna wybranych typów atrakcji w oczach turysty w kształtowaniu doświadczenia turystów*, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, z.1(24), s. 385-403

4. Metodologia badań turystyki kulturowej i turystów kulturowych.

4.1. Literatura zagraniczna

- Ateljevic I., Pritchard A., Morgan N., 2007, *The Critical Turn in Tourism Studies: Innovative Research Methodologies*, Wyd. Elsevier, London
- Bao, J., 1996, *Tourism Development Research: principles, methodology and practice*, Wyd. Science Press Beijing
- Finn M., Elliot-White M., Walton M., 2000, *Tourism and Leisure Research Methods*, Wyd. Pearson Education, Haarlow
- Jennings G., 2001, *Tourism Research*, Wyd. John Wiley and Sons (Australia)
- Philimore J., Goodson L., 2004, *Qualitative Research in Tourism: Ontologies, Epistemologies and Methodologies*, Wyd. Routledge, London
- Pickering M. (red.), *Research Methods for Cultural Studies*, Wyd. Edinburgh University Press, Edinburgh
- Matjas A., Nijkamp P., Neto P. (red.), 2007, *Advances in Modern Tourism Research.. Economic Perspectives*, Wyd. Physica-Verlag, Heidelberg / New York
- Richards G., Munsters W., (red.), 2010, *Cultural Tourism Research Methods*, Wyd. CABI Publishing, Wallingford

- Ritchie, B.W., Burns P., Palmer C. (red.), 2005, *Tourism Research Methods*, Wyd. CABI Publishing, Wallingford
- Ritchie J., Lewis J., 2003, *Qualitative Research Practice. A Guide for Social Science Students and Researchers*, Wyd. Sage, London
- Smith M.K., 2003, *Issues in Cultural Tourism Studies*, Wyd. Routledge, London
- Smith S.L.J., 1995, *Tourism Analysis. A Handbook*, Wyd. Longman, Harlow

4.2. Polskie pozycje książkowe

- Winiarski R., (red.), 2008, *Turystyka w naukach humanistycznych*, Wyd. PWN, Warszawa

4.3. Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Kruczek Z., 2011, *Atrakcje turystyczne Fenomen typologia metody badań*, Proksenia, Kraków (odnośne rozdziały)
- Kruczek Z., 2005, *Metody badań atrakcji turystycznych*, [w:] R. Winiarski, W. Alejziak (red.) *Turystyka w badaniach naukowych*. Wyd. AWF Kraków i WZliZ w Rzeszowie, Kraków-Rzeszów
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2010, *Metoda oceny potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionów. Propozycja* [rozdział w:] Mikos v. Rohrscheidt A., *Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd (2.), KulTour.pl, Poznań, s. 442-510
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2010, *Metoda oceny potencjału regionalnych tematycznych szlaków turystyczno-kulturowych*, [rozdział w:] Mikos v. Rohrscheidt A., *Regionalne szlaki tematyczne*, Wyd. Proksenia, Kraków, s. 69-174

5. Zarządzanie turystyką kulturową

(w tym m.in. organizacja oferty, przewodnictwo i pilotaż turystyczny)

5.1. Literatura zagraniczna:

- Ballart Hernandez J., 2001, *Gestion del patrimonio cultural*, Wyd. Ariel, Barcelona
- Bieger T., 2005, *Management von Destinationen*, Oldenburg Wissenschaftlicher Verlag, München
- Chhabra D., 2009, *Sustainable Marketing of Cultural and Heritage Tourism*, Wyd. Routledge, Oxford
- Cultural tourism: tourism at world heritage cultural sites: the site manager's handbook*, 1993, ICOMOS, Wyd. WTO, Madrid
- Cultural and Heritage Tourism Development Guide*, 2014, Destination BC Corp, USA
- Camarer Isquardo C., Garrido Samaniego M.J., 2004, *Marketing de patrimonio cultural*, Wyd. Piramide, Madrid,
- Guido C., 2005, *Turismo culturale e promozione della sostenibilità ambientale*, Wyd. Maggiori Editore, Santarcangelo di Romagna
- Hanley K., Walton J.K., 2010, *Constructing cultural tourism : John Ruskin and the tourist gaze*, Wyd. Channel View Publications, Bristol
- Hausmann, A., 2011, *Kunst- und Kulturmanagement. Kompaktwissen für Studium und Praxis*, Wiesbaden
- Heinze T., 2002, *Kultursponsoring, Museumsmarketing, Kulturtourismus, Ein Leitfaden für Museumsmanager*, Wyd. Woehler, Wiesbaden
- John H., Schild H-H., Hieke K. (red.), 2010, *Museen und Tourismus. Wie man Tourismusmarketing wirkungsvoll in die Museumsarbeit integriert*, Wyd. transcript, Bielefeld
- Kagermeier A., 2010, *Wettbewerbsvorteil Kulturtourismus: Innovative Strategien und Produkte*, Wyd. Schmidt Erich Verlag, Berlin

- McCormick R.R., 2011, *Marketing Cultural & Heritage Tourism. A World of Opportunity*, Wyd. The Museum Store Association, USA
- Pike S., 2004, *Destination Marketing Organizations*, Wyd. Elsevier, Oxford
- Raj R., Griffil K., Morpeth N.D., 2013, *Cultural Tourism*, Wyd. CABI International
- Rager G., Weber B., 1997, *Kulturtourismus Management: Kulturtourismus und Öffentlichkeitsarbeit*, Wyd. FernUniversität Hagen
- Roth P., 1998, *Marketing im Kulturtourismus – Kulturtourismus Management*, Wyd. Fernuniversität Hagen, Hagen
- Schmeer-Sturm M.L., 2012, *Reiseleitung und Gästeführung. Professionelle Organisation und Führung*, Wyd. Oldenbourg Verlag, München
- Sentias J.F., 2006, *Casos de turismo cultural. De la planificación estrategica e la gestion del producto*, Wyd. Ariel, Barcelona
- Sigala M., Leslie D., 2005, *International Cultural Tourism. Management, implications and cases*, Wyd. Elsevier, Oxford
- Smith M., Richards G. (red.), 2012, *Handbook of Cultural Tourism*, Wyd. Routledge, London
- Steinecke A., 2009, *Themenwelten im Tourismus: Marktstrukturen - Marketing-Management – Trends*, Wyd. Oldenbourg Wissenschaftlicher Verlag, München
- Timothy D., J., (red.). 2007, *Managing heritage and cultural tourism resources*, Wyd. University of Minnesota, Ashgate,

5.2. Polskie pozycje książkowe

- Kowalczyk A, Derek M., 2010, *Zagospodarowanie turystyczne*, Wyd. PWN, Warszawa
- Kruczek Z. (red.), 2011, *Piloci i przewodnicy na styku kultur, Materiały z VI Forum Pilotażu i Przewodnictwa w Szczecinie*, Wyd. Proksenia, Kraków, 2011
- Kruczek Z.(red.), 2012, *Specjalizacja i profesjonalizacja we współczesnym pilotażu i przewodnictwie. Materiały z VII Forum Pilotażu i Przewodnictwa w Toruniu*, Wyd. Proksenia, Kraków
- Kruczek Z. (red.), 2013, *Problematyka deregulacji zawodu pilota wycieczek i przewodnika turystycznego. Materiały z VIII Forum Pilotażu i Przewodnictwa w Warszawie*, Wyd. Proksenia, Kraków
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, *Turystyka kulturowa w dobie przyspieszonej zmiany. Problemy zarządzania, promocji i badań turystyki kulturowej w Polsce*, Wyd. KulTour.pl, Poznań
- Purchla J. (red.), 2011, *Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i w Norwegii - Management of UNESCO World Heritage Sites in Poland and Norway*, Wyd. Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków
- Wojtanowicz J., Zbucki Ł.(red.), 2011, *Krajobraz kulturowy a turystyka*, Wyd. PSW im. JPII, Biała Podlaska

5.3. Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Artyshuk, 2010, *Indywidualne pakiety turystyczne w turystyce kulturowej*, „Turystyka kulturowa” Nr 9, s. 4-24
- Borzyszkowski J., 2011, *Turystyka kulturowa w dokumentach planistycznych wybranych krajów europejskich*, „Turystyka Kulturowa” Nr 5, s. 4-16
- Buryan P., Mikos v. Rohrscheidt A., 2011, *Główne aspekty organizacji i koordynacji turystyki tematycznej na przykładzie „El Legado Andalusi”*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5, s. 28-51
- Dubińska A., 2013, *Kreowanie nowego produktu turystycznego na bazie szlaku tematycznego – Małopolska Ścieżka Winna*, „Turystyka Kulturowa” Nr 8, s. 38-52
- Gawel Ł., 2008, *Architektoniczne szlaki turystyczne jako narzędzie kształtowania i ochrony krajobrazu kulturowego*, [w:] *Zarządzanie Krajobrazem Kulturowym*, Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego Nr 10, s. 552-559

- Gawęł Ł., 2012, *Zarządzanie strategiczne szlakiem dziedzictwa kulturowego w świetle koncepcji stakeholders*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 10, s. 31-40
- Góral A., 2012, *Zarządzanie miejscami kultu religijnego w kontekście rozwoju turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 1, s. 19-34
- Kozłowska D., Ryszkowski W., 2013, *Kompetencje formalno-prawne pilota wycieczki*, „Turystyka Kulturowa” Nr 3, s. 18-34
- Kruczek Z., 2009, *Między atrakcją a pułapką turystyczną. Dylematy turystyki kulturowej XXI w.*, [w:] *Kultura i turystyka, razem ale jak*, praca zbiorowa pod red. A. Stasiaka, Wydawnictwo WSTH, Łódź, s.71–80.
- Kruczek Z., 2012, *Parki tematyczne jako flagowe atrakcje turystyczne. Rozwój i globalizacja*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 3, s. 29-40
- Kulczyk S., 2014, *Atrakcyjność turystyczna krajobrazu – przykłady podejścia systemowego*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4, s.6-15
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2010, *Nowoczesne trasy miejskie jako forma prezentacji historii i kultury oraz oferta turystyczna*, [w:] A. Stasiak (red.), *Kultura i turystyka. Wspólnie zyskać!*, Łódź, 2009, s. 95-126
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2011, *Sylabus miejsc, czyli jak atrakcyjnie pokazać miasto współczesnemu turyście kulturowemu* [w:] Z. Kruczek (red.) *Piloci i przewodnicy na styku kultur*, z serii „Monografie o tematyce turystycznej” (nr 8), Wyd. Proksenia, Kraków, s. 99-122
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2012, *Przewodnictwo miejskie w kontekście wyzwań współczesnej turystyki kulturowej*, [w:] Z. Kruczek (red.), *Specjalizacja i profesjonalizacja we współczesnym pilotażu i przewodnictwie*, Wyd. Proksenia, Kraków, s.61-98
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, *Finansowanie zarządzania polskimi szlakami kulturowymi. W poszukiwaniu optymalnego modelu*, „Ekonomiczne problemy turystyki” t. 1 (21), s. 31-51
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, *Zagospodarowanie cennych walorów kulturowych w organizacji turystyki. Bilans atutów i niewykorzystanych szans*, [w:] B. Włodarczyk, B. Krakowiak, (red.), *Turystyka i kultura – wspólna droga*, Wyd. ROTWŁ, Łódź, s. 101-138
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2014, *Nowoczesne formy i metody oprowadzania w pracy przewodnika miejskiego. Analiza typów usług i kompetencji przewodnika*, „Turystyka Kulturowa” Nr 1, s. 59-70 (+ wersja angielska)
- Panasiuk A., Pawlicz A., 2011, *Analiza efektywności promocji produktu turystyki miejskiej w wybranych miastach nadbałtyckich*, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, Nr 16, s. 111-124
- Pawlicz A., 2012, *Zastosowanie technik yield management w komercjalizacji turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 1, s. 5-18
- Pawłowska A., 2014, *Questing jako innowacja w turystyce kulturowej*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1, s. 30-46
- Stasiak A., 2013, *Produkt turystyczny w gospodarce doświadczeń*, „Turyzm” Nr 23/1, s. 29-38
- Zajadacz A., 2010, *Sposoby udostępniania obiektów dziedzictwa kulturowego niesłyszącym turystom*. „Turystyka i Hotelarstwo” Nr 16, s. 155-168

6. Turyści kulturowi – profile, preferencje

6.1. Literatura zagraniczna:

- Hannam K., Ateljavic I. (red.) 2008, *Backpacker Tourist. Concepts and Profiles*, Wyd. Channel View and Publications, Clevedon-Buffalo-Toronto
- Isaak R., 2008, *Understanding the Behavior of Cultural Tourists. Towards a Classification of Dutch Cultural Tourists*, Wyd. NHTV International Higher Education, Breda
- Rami I., 2012, *Understanding the Behavior of Cultural Tourists, Towards a Classification of Dutch Cultural Tourists*, Wyd. NHTV International Higher Education Breda
- Smith V.L., 1978, *Host and Guests. The Anthropology of Tourism*, Wyd. Basic Blackwell, Oxford
- ATLAS (the Association for Tourism and Leisure Education), (www.atlas-euro.org).
(Obszerne zbiory analiz i raportów z badań turystów kulturowych w kilkunastu krajach znajdują się w archiwach ATLAS, dostępnych członkom tej międzynarodowej grupy badawczej. Poszukujący danych mogą z nich skorzystać, nawiązując kontakt z tą organizacją.

6.2. Polskie pozycje książkowe

- Buczowska K., 2014, *Portret współczesnego turysty kulturowego*, Wyd. AWF Poznań
- Dłużewska A., (red.), 2011, *Nowe wyzwania edukacji turystycznej. Turystyka w obszarach odmiennych kulturowo i przyrodniczo cennych. Turystyka osób niepełnosprawnych*, Wyd. SWPR, Warszawa
- Muszyński W., Sokołowski M. (red.), 2008, *Homo creator czy homo ludens? Twórcy - internauci – podróżnicy*, Wyd. Adam Marszałek
- Niemczyk A., 2014, *Zróźnicowanie zachowań konsumentów na rynku turystyki kulturowej*, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, *Szlak Piastowski w przebudowie. Struktura, zarządzanie, oferta kulturowo-turystyczna*, Wyd. Proksenia, Kraków (część III)

6.3. Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Banaszkiewicz M., 2011, *Antropologia turystyki. Zarys problematyki*, [w:] A. Mankowicz (red.) *W kręgu kultury*, Wyd. UJ, Kraków, s.119-134
- Buczowska K., 2009, *Turysta kulturowy – klient nietuzinkowy*, [w:] A. Stasiak (red.) *Kultura i turystyka. Wspólnie zyskać!*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 81-94
- Buczowska K., 2011, *Kim są polscy turyści kulturowi na Starym Rynku w Poznaniu?* [w:] A. Mikos v. Rohrscheidt (red.) *Obcy w Poznaniu. Historyczna metropolia jako ośrodek miejskiej turystyki kulturowej*, Wyd. Proksenia/KulTour.pl, Kraków/Poznań. s. 94-109
- Mikos v. Rohrscheidt A. , 2011, *(Re)animatorzy dawnej historii a podróże w czasie wolnym. Profil polskich uczestników ruchu „historical reenactment” i ich potencjał dla rozwijania turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 2, s. 22-54
- Mikos v. Rohrscheidt A. (red.), 2011, *Obcy w Poznaniu. Historyczna metropolia jako ośrodek miejskiej turystyki kulturowej*, Wyd. Proksenia/KulTour.pl, Kraków/Poznań (odnośne rozdziały autorów: P. Buryan i D. Ohde, A. Mikos v. Rohrscheidt, P. Ratkowska, M. Piechowicz), O. Artyshuk.
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2014, *Zachowania i preferencje turystów zagranicznych korzystających z usług przewodników w Poznaniu w latach 2011-2013*, „Studia Oeconomica Posnaniensia”, t. 1, 2014
- Szulc M., 2014, *Struktura wartości osobistych i motywy zainteresowań osób biorących udział w rekonstrukcjach historycznych*, „Turystyka Kulturowa” Nr 4, s. 28-40
- Orzechowska-Kowalska A., 2013, *Współczesny pielgrzym na szlaku do Santiago de Compostela*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4, s. 36-55

Poczta J., 2013, Marianchuk M., 2013, *Samoświadomość turysty kulturowego a wizualność turystycznego świata, powszechność fotografii i ich wpływ na jakość turystycznego przeżywania*, „Turystyka Kulturowa” Nr 11, s. 32-47

7. Poszczególne segmenty i formy turystyki kulturowej

7.1. Klasyczne podróże kulturowe (turystyka kultury „wysokiej”)

7.1.1. Turystyka dziedzictwa kulturowego

Literatura zagraniczna

- Ashworth, G.J.; Larkham, P.J. (red.), 1994, *Building a New Heritage: Tourism, Culture and Identity in the New Europe*, Wyd. Routledge, London
- Becker C. Steinecke A. (red.), 1993, *Megatrend Kultur? Chancen und Risiken der touristischen Vermarktung des kulturellen Erbes*, Seria: ETI-Texte, Universität Trier
- Cuvelier, F., 1994, *Patrimoine, modèles de tourisme et développement local*, Wyd. L'Harmattan, Paris
- Doucet P., 1998, *Tourisme patrimonial: guide pratique*. Ottawa: Wyd.: Regroupement des organismes du patrimoine franco-ontarien, Ottawa
- Funari P.; Pinsky J., 2001, *Turismo e Patrimônio Cultural*, Wyd. Contexto, São Paulo
- Gravari-Barbas M., Robinson M., Bourdeau L., 2013, *World Heritage Tourism and Identity*, Wyd. Ashgate Publishing, Farnham (UK)
- Kirchanblatt-Gimblett B., 1998, *Destination Culture: Tourism, Museums, and Heritage*, Wyd. University of California Press, Berkeley
- Korsay M (red.), 1999, *Heritage, multicultural attractions and tourism*, Istanbul
- Leniartek M. (red.), 2008, *Cultural heritage as a tourism motive*, Wyd. WSZ 'Edukacja' Wrocław
- Patin V.2003, *Tourisme et patrimoine*, Wyd. Armand Colin, Paris
- Prentice R., 1993, *Tourism and Heritage Attractions*, Wyd. Routledge, London
- Russo A.P., 1998, *Organizing sustainable tourism development in heritage cities*, Wyd. Euricur, Rotterdam
- Silva F.; F. da, 2004, *As Cidades Brasileiras e o Patrimônio Cultural da Humanidade*, Wyd. EDUSP, São Paulo
- Timothy D.J., Boyd S.W., 2003, *Heritage Tourism* (seria: Themes in Tourism), Wyd Prentice Hall, Harlow, New York
- Timothy D.J., Nyaupane G.P., 2009, *Cultural heritage and tourism in the developing world: a regional perspective*, Wyd. Routledge, New York (2009)
- Timothy, D.J., 2012, *Cultural heritage and tourism*, Wyd. Channel View Publications, Clevedon
- Waterton E., Watson S., 2014, *The Semiotic of heritage tourism*, Wyd. Chanel View Publications, Bristol

Polskie pozycje książkowe

- Orłowski D., Wyleżałek J. (red.), 2011, *Związki polskiego dziedzictwa kulturowego z turystyką*, Wyd. WSTiJO, Warszawa
- Wyleżałek J., Orłowski D.(red.), 2011, *Dziedzictwo kulturowe Polski i jego znaczenie w turystyce*, Wyd. WSTiJO, Warszawa

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Bełkot A., 2010, *Karnawał w perspektywie Listy Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO*, „Turystyka Kulturowa”, nr 1-3, s. 45-61
- Iłski K., Ratkowska P., 2009, *Turystyka prawnie chronionego dziedzictwa kulturowego* [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s.59-90
- Jagusiewicz A., 2000, *Raport: Zasoby dziedzictwa kulturowego i historycznego jako wartości turystyczne*, Wyd. Instytut Turystyki, Warszawa
- Jagusiewicz A., 2002, *Dziedzictwo kulturowe w turystyce polskiej*, „Problemy Turystyki”, nr 1-2, s.105-117
- Kowalski J. (Smit), 2012, *Turystyka – ucieczka od rzeczywistości. Innowacyjna segmentacja i motywy eskapad.*, [w:] B. Włodarczyk, B. Krakowiak (red.), *Kultura i turystyka. Wspólne korzenie*, Wyd. ROTWŁ, Łódź, s. 51-65
- Legienis H., 2001, *Raport: Przystosowanie wybranych pomników historii i kultury dla turystyki*, Wyd. Instytut Turystyki, Warszawa
- Lipińska I., 2011, *Turystyka dziedzictwa kulturowego – wybrane aspekty ochrony prawnej parku kulturowego*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 3, s. 14-27
- Riley R., 2007, *Typologia i podaż dziedzictwa kulturowego dla turystyki*, „Turizm” z.1/2, s.93-107
- Nowacki M., 2012, *Dziedzictwo i turystyka: relacje i ewolucja koncepcji*, [w:] B. Włodarczyk, B. Krakowiak (red.), *Kultura i turystyka. Wspólne korzenie*, Wyd. ROTWŁ, Łódź, s.35-50

7.1.2. Turystyka muzealna**Literatura zagraniczna**

- Heinze T., 2002, *Kultursponsoring, Museumsmarketing, Kulturtourismus, Ein Leitfaden für Museumsmanager*, Wyd. Woehler, Wiesbaden
- Kotut E. J., 2011, *Cultural tourism and the Museum concept: Domestic Tourists' Perceptions and Meanings of the Sacred Objects of the Massai in Kenya*, Wyd. Lambert Academic Publishing
- MacDonald S. (red), 1998, *The Politics of Display: Museums, Science, Culture*, Wyd. Routledge, London, New York
- Marcon, G., 2002, *Cultural tourism and museums & galleries in the UK*, Wyd. City University, Department of Arts, Policy and Management, London
- Weber B., 2005, *Touristische Internationalisierungsstrategien für Museen*, Wyd. Österreichische Gesellschaft für Angewandte Fremdenverkehrswissenschaft, Wien
- Walsh K., 1992, *The Representation of the Past: Museums and Heritage in the Post-Modern World*, Wyd. Routledge, London

Polskie pozycje książkowe

- Barańska K., 2013, *Muzeum w sieci znaczeń. Zarządzanie z perspektywy nauk humanistycznych*, Wyd. UJ, Kraków
- Toczewski A. (red.), 2006, *Rola muzeów w turystyce i krajoznawstwie*, Wyd. Muzeum Ziemi Lubuskiej, Zielona Góra

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Janowski I., 2007, *Muzeum jako produkt turystyczny i obiekt dydaktyczny*, [w:] Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem czy osobno?*, Wyd. WSTH Łódź, s 135-150

- Jędrzyak T., 2009, *Turystyka muzealna*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 36-58
- Jóźwik R., 2014, *Różnorodność dziedzictwa kulturowego w programach turystycznych wielkich metropolii – na przykładzie Londynu*, „Turystyka Kulturowa” nr. 6., s. 52-69
- Kulesza E., 2004, *Raport: Imprezy realizowane przez muzea etnograficzne dla turystów krajowych i zagranicznych*, Wyd. Instytut Turystyki, Warszawa
- Leśniewski A., 2009, *Spółeczne placówki muzealne jako zaplecze regionalnej turystyki kulturowej na przykładzie Muzeum Regionalnego w Trzemesznie*, „turystyka Kulturowa”, Nr 6, s. 12-27
- Midura F., 1997, *Turystyczne wykorzystanie muzeów w Polsce* [w:] *Kulturowe aspekty turystyki i gospodarki turystycznej*, Warszawa, s.51-58
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2011, *Poznańskie muzea w kontekście standardów i potrzeb współczesnej turystyki kulturowej*, [w:] A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Obcy w Poznaniu...*, s. 362-404
- Piekarska-Duraj Ł., Idziak P., 2013, *Małe muzea jako miejsce spotkań istotnych*, [w:] B. Włodarczyk, B. Krakowiak, A. Stasiak (red.), 2013, *Kultura i turystyka. Miejsca spotkań*, Wyd. ROTWŁ, Łódź, s. 187-206
- Stasiak A., 2000, *Muzeum jako produkt turystyczny*, [w:] A. Szwichtenberg; E. Dziegieć *Przemysł turystyczny*, Wyd. Politechnika Koszalińska, Koszalin, 2000, s.165-182
- Stefanik M., Kamel M., 2013, *Muzea i wystawy interaktywne w Polsce – współczesna atrakcja turystyczna*, „turystyka Kulturowa”, Nr 8, s. 5-23
- Nowacki M., 2007, *Analiza stanu atrakcji turystycznych w Polsce: muzea i obiekty paramuzealne*, [w:] Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem czy osobno?*, Wyd. WSTH Łódź, s.95-113

7.1.3. Turystyka literacka i filmowa

Literatura zagraniczna

- Baeton S., 2005, *Film-induced Tourism*, Wyd. Channel View Publications, Bristol
- Herbert D., 2001, *Literary places, tourism and the heritage experience*, „Annals of Tourism”, t. 28

Polskie pozycje książkowe

brak

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Buczkowska K., 2007, *O wartościach turystyki stworzonej na bazie bestsellerów autorstwa Dana Browna („Kod Leonarda da Vinci”, „Anioły i Demony”)*, [w:] M. Kazimierczak (red.) *Turystyka i podróżowanie w aksjologicznej perspektywie*, Wyd. AWF, Poznań, s. 168-180
- Buczkowska K., 2009, *Literatura podróżnicza faktu niedocenianą niszą turystyki literackiej*, „Turystyka Kulturowa”, nr 1, s. 3-12
- Miedzińska M.; Tanaś S., 2007, *Biblioteki jako przedmiot zainteresowań turystyki*, „Turystyka i Hotelarstwo”, Nr 12, s. 57-71. (publikacja faktyczna: 2009)
- Rozwadowski W., 2008, *Edukacja czytelnicza i turystyka edukacyjna*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.257-270
- Stasiak A., 2009, *Turystyka literacka i filmowa*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 223-265

- Wawrzyniak M., 2010, *Czytanie miasta - idea produktu turystyki literackiej na przykładzie Łodzi*, „Turystyka Kulturowa”, nr 1-3, s. 96-109
- Zmysłony P., 2001, *Literatura jako podstawa tworzenia produktu turystycznego*, „Problemy Turystyki” nr 1-2, s.21-31
- Zmysłony P., 2001, *Wpływ sztuki filmowej na rozwój nowych produktów turystycznych w Polsce*, „Problemy Turystyki” nr 3-4, s.21-30

7.1.4. Turystyka eventowa

Literatura zagraniczna

- Ali-Knight J.; Chambers D. (red.), 2006, *Case Studies in Festival and Event Marketing and Cultural Tourism*, Leisure Studies Association Publication, Nr. 92, Wyd. LSA, Eastbourne
- Elgersson A., 2005, *Exploring event tourism strategies – a case study of four Nordic tourism organizations*, Wyd. Uniwersytet Göteborg
- Freyer W., Meyer D., Schierhag K., (red.), 1998, *Events – Wachstumsmarkt im Tourismus?*, FIT-Verlag, Dresden
- Getz D., 1997. *Event management and event tourism*, Cognizant Corporation, New York
- Lucas R., 2005, *Der öffentliche Raum als Bühne. Events im Stadt- und Regionalmarketing*, Seria: Wuppertal Papers, t. 154, Wuppertal
- McKercher, B.; Wan S. M.; Tse T, 2006, *Are Short Duration Cultural Festivals Tourist Attractions?* „Journal of Sustainable Tourism” Nr 14(1).
- Page S., Connell J., 2009, *Event Tourism*, Wyd. Routledge, New York
- Picard D., Robinson M., 2006, *Festivals, Tourism And Social Change*. Wyd. Channel View Publications, Bristol
- Rennen W., 2007, *City Events. Place Selling in a Media Age*, Wyd. Amsterdam University Press, Amsterdam
- Richards G. 2000, *The European Cultural Capital Event: Strategic Weapon in the Cultural Arms Race?* “International Journal of Cultural Policy” Nr 6
- Rosa M. C., 2002, *Festa, Lazer e Cultura*, Wyd. Papirus, Campinas
- Opaschowski H., 1991, *Events im Tourismus. Sport- Kultur- und Städtereisen*, Seria: Schriften des deutschen Übersee-Instituts, t 41, Hamburg
- Säfken A., 1999, *Der Event in Regionen und Städtekooperationen. Ein neuer Ansatz des Regionalmarketings?*, „Schriften zur Raumordnung und Landesplanung, Augsburg
- Smith M, Onderwater L., Veldman J., 2012, *Tourism, Leisure and Mega-Events in the Transformation of 21st Century Cities*, Wyd. ATLAS, Arnhem

Polskie pozycje książkowe

brak

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Bełkot A., 2009, *Karnawał i „karnawał” w turystyce*, „Turystyka Kulturowa” s. 24-34
- Buczowska K., 2009, *Kulturowa turystyka eventowa*, [w:] K. Buczowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s.91-118
- Buczowska K., Majchrowicz E., 2010, *Fiesty hiszpańskie – jeszcze święta lokalne, czy już tylko atrakcje dla turystów?*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4-6, s.18-38
- Ćwikła M., 2012, *Turystyka eventowa a nowe trendy w kształtowaniu programów artystycznych festiwali i instytucji teatralnych*, „Turystyka Kulturowa” Nr 10, s. 5-17

- Geise P., 2008, *Karnawał i karnawalizacja w kontekście turystyki miejskiej*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.257-270
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, *Eventy kulturalne Wielkopolski jako część potencjału turystyki kulturowej regionu (+ raport z analizy potencjału turystycznego eventów regionu)*, „Turystyka Kulturowa” Nr 12, s. 6-24 i (raport) s. 78-91
- Ratkowska P., 2010, *O festiwalu w kontekście turystyki kulturowej , czyli turystyka eventową raz jeszcze*, „Turystyka Kulturowa” Nr 4-6, s. 109-129
- Smoleńska O., 2009, *Najnowsze trendy w turystyce eventowej. Gry fabularne i wydarzenia związane z fantastyką i technologią XXI wieku*, „Turystyka Kulturowa” nr 8, .31-39
- Świergiel S., Buczkowska K., 2009, *Wyjazdy na imprezy elektronicznej muzyki tanecznej forma kulturowej turystyki eventowej*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5, s.28-40
- Święcicki K., 2010, *Peregrynacje do miejsc związanych z teatrem Cricot 2. Przyczynek na temat rozwoju turystyki teatralnej* [w:] M. Kazimierczak (red.) *Współczesne podróże kulturowe*, Wyd. AWF Poznań, s.203-214

7.2. Turystyka edukacyjna

7.2.1. Podróże studyjne

Literatura zagraniczna

- Dürste H., Fenner M., 1986, *Studienreisen in der Erwachsenenbildung in die Dritte Welt. Neue Ansätze zum interkulturellen Lernen*, Wyd. Deutscher Volkshochschul-Verband, Bonn
- Rudolphi P., 2007, *Studienreisen in der erlebnisgesellschaft. Eine Untersuchung zu den Implikationen der Erlebnisorientierung in der Touristik*, „Paderborner Geographische Studien zur Tourismusforschung und Destinationsmanagement”, Nr 20, Paderborn
- Schäfer K.H., 1995, *Reisen um zu lernen. Zur Funktion von Studienreisen in der Erwachsenenbildung. Dargestellt an Beispielen der Volkshochschulen*, „Paderborner Geographische Studien zur Tourismusforschung und Destinationsmanagement”, Nr 9, Paderborn
- Steinecke A., 2001, *Konzeption, Organisation und Durchführung einer Studienreise – Beispiel Republik Irland*, Wyd. Universität Paderborn, Paderborn

Polskie pozycje książkowe

Brak

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Mikos von Rohrscheidt A., 2009, *Podróże studyjne jako klasyczna forma turystyki kulturowej*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 119-156

7.2.2. Podróże tematyczne i szlaki kulturowe

Literatura zagraniczna

- Global Cultural Routes, Tourism and socio-economic viability*, 2012, (zbiorowe) Wyd. University of Jammu
- Maier J. (red.), 1994, *Touristische Straßen – Beispiele und Bewertung*, „Arbeitsmaterialien zur Raumordnung und Raumplanung“, t. 137, Bayreuth

- Meyer-Cech K., 2003, *Themenstraßen als regionalne Kooperationen und mittel zur touristischen Entwicklung – fünf österreichische Beispiele*, Universität für Bodenkultur, Wien
- Pechlaner H., (red.), 1999, *Burgen und Schlösser zwischen Tradition und Wirtschaftlichkeit. Probleme und Perspektiven*. Wien
- Schmude J, Trono A., 2003, *Routes for tourism and culture. Some examples for creating thematic routes from Italy, Greece, Portugal and Germany* Seria: Beiträge zur Wirtschaftsgeographie, Regensburg, Band 5, Wyd. Universität Regensburg

Polskie pozycje książkowe

- Gawel Ł. 2011, *Szlaki dziedzictwa kulturowego. Teoria i praktyka zarządzania*, UJ, Kraków
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2010, *Regionalne szlaki tematyczne jako oferta turystyki kulturowej*, UAM Poznań
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, *Szlak Piastowski w przebudowie. Struktura, zarządzanie, oferta kulturowo-turystyczna*, Wyd. Proksenia, Kraków
- Tomczak J., 2013, *Kulturowe szlaki tematyczne Warszawy*, Uniwersytet Warszawski (e-book)
- Włodarczyk B., Krakowiak B., Latosińska J. (red.), *Kultura i Turystyka. Wspólna Droga*, Wyd. ROTWŁ, Łódź

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Czajkowski Sz., 2014, *Szlak Orlich Gniazd – waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1, s. 78-100
- Gawel Ł., 2012, *Szlaki dziedzictwa kulturowego – praktyka zarządzania. Refleksje po audycie śląskiego Szlaku Zabytków Techniki*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2, s. 5-27
- Graczyk M., Kabacińska M., Mikos v. Rohrscheidt A., 2012, *Lubuski Szlak Wina i Miodu, waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego* „Turystyka Kulturowa” Nr 7, s. 65-92
- Kowalczyk A., 2003, *Szlaki wina - nowa forma aktywizacji turystycznej obszarów wiejskich*, „Prace i Studia Geograficzne”, t. 32, s. 69-98
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2008, *Kulturowe szlaki turystyczne - próba klasyfikacji oraz postulaty w zakresie ich tworzenia i funkcjonowania*, [w:] Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd. WSTH, Łódź, s 201-228 oraz: „Turystyka Kulturowa”, Nr 2, s.17-32 (wersja rozszerzona).
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, *Polskie szlaki turystyczno-kulturowe: kryteria i zasady waloryzacji potencjału* „Turystyka Kulturowa” Nr 4, s.4-29
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, *Tematyczne podróże po szlakach jako forma turystyki kulturowej*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 384-402
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2010, *Wykorzystanie średniowiecznych obiektów obronnych w Polsce w ramach różnych form turystyki kulturowej* „Turystyka Kulturowa” Nr 6, s.4-25
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2011, *Szlaki kulturowe jako skuteczna forma tematyzacji przestrzeni turystycznej na przykładzie Niemieckiego Szlaku Bajek*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 9, s. 4-27
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2012a, *Koordinacja turystycznych szlaków tematycznych – analiza wybranych systemów polskich i europejskich* „Turystyka Kulturowa”, Nr 1, s. 35-61
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2012b, *Elementy formalno-prawne w organizacji kulturowych szlaków turystycznych - balast czy istotna potrzeba? Zarys problematyki na podstawie analizy funkcjonowania wybranych systemów* [w:] Cubuła P. (red.) *Szlaki turystyczne a prawo. Przeszłość, teraźniejszość przyszłość*, Wyd. COTG PTTK, Kraków, s. 73-94
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2014, *Materialność szlaku tematycznego jako wyznacznik współczesnego standardu produktu turystycznego i szansa na konkurencyjną ofertę*,

- [w] T. Studzienicki (red.), *Szlaki kulturowe w Europie. Organizacja, promocja, zarządzanie*, Wyd. „Bernardinum”, Pelplin 2013, s. 33-46
- Orzechowska K., 1997, *Szlaki dziedzictwa kulturowego jako produkt turystyczny*, [w:] *Kulturowe aspekty turystyki i gospodarki turystycznej*, Wyd. UKFiT/PST, Warszawa, s.41-49
- Orzechowska-Kowalska K., 2003, *Zasady tworzenia europejskich szlaków kulturowych* „Turyzm”z.2, s.69-78
- Orzechowska-Kowalska K., 2009, *Europejskie Szlaki Kulturowe Rady Europy*, „Turystyka Kulturowa”, nr 12, s. 3-19
- Stasiak A., 2006, *Produkt turystyczny – szlak*, „Turystyka i Hotelarstwo”, Nr. 10, s. 9-40

7.2.3. Turystyka biograficzna

Literatura zagraniczna

- Santos C. A., Yan G., 2009, *Genealogical tourism. A phenomenological examination*, „Journal of Travel Research”

Polskie pozycje książkowe

brak

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Prinke R.T., 2009, *Turystyka genealogiczna – niedostrzegana nisza*, „turystyka Kulturowa” nr 6, s. 3-11
- Rodacka M., 2003, *Specyfika i walory muzeów biograficznych w Polsce*, „Turystyka i Hotelarstwo”, Nr 4, s.35-60
- Rodacka M., 2002, *Ruch turystyczny w muzeach biograficznych w Polsce i ich znajomość wśród społeczeństwa*, „Turyzm”, z. 1., s.37-53
- Rojek K., 2009, *Znaczenie pamiątek i rekonstrukcji historycznych epoki napoleońskiej w Polsce dla rozwoju turystyki kulturowej (historyczno-biograficznej)*, „Turystyka Kulturowa” Nr 5, s. 4-27
- Wyszowska I., 2008, *Szanse rozwoju turystyki biograficznej w Polsce*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.381-391
- Wyszowska I., 2008, *Turystyka biograficzna - istota, znaczenie, perspektywy*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1, s.21-31

7.2.4. Pozostałe podróże edukacyjne

1. Literatura zagraniczna

- Steinecke A., 1990, *Lernen. Auf Reisen? Bildungs- und Lernchancen im Tourismus der 90er Jahre*, Bielefelder Tourismus-Lektionen, Seria IKFA, Nr 9, Bielefeld

Polskie pozycje książkowe

- Czerniawska O., Juraś-Krawczyk B.(red.), 2001, *Podróże jako projekt edukacyjny*, Wyd. WSHE, Łódź
- Przychodzeń Z.J. (red.), Seria: *Problemy rozwoju turystyki edukacyjno-kulturowej w Polsce i na świecie*, Wyd. SGGW, Warszawa, do roku 2010 ukazało się 12 tomów. (Część publikacji w większości tomów odnosi się do regionów i obszarów w kontekście turystyki edukacyjnej).

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Buczowska K., 2012, *Edukacja kulturalna i artystyczna poprzez turystykę kulturową*, [w:] M. Kosińska K. Sikorska, A. Skórzyńska (red.), *Edukacja kulturalna jako projekt publiczny?* < Wyd. Galeria miejska Arsenał, Poznań, s. 335-353
- Cynarski W.J., 2010, *Między Tajpej a Pensacolą. O turystyce naukowej refleksje własne*, "Ido. Ruch dla kultury", T. 10 / 2010, s.89-101
- Mika M., 2007, *Formy turystyki poznawczej*, [w:] W. Kurek (red.), *Turystyka*, Wyd. PWN, Warszawa, s.198-231
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2008, *Podróże seminaryjne*, [w:] *Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd. GWSHM Milenium, Gniezno, s.92-96
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2008, *Podróże seminaryjne*, [w:] *Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd. GWSHM Milenium, Gniezno, s.88-92
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, *Podróż jako wyraz dynamizmu życia oraz czynnik osobistego rozwoju*, [w:] Krawczyk Z., Lewandowska-Tarasiuk E., Sienkiewicz J.W. (red.), 2009, *Człowiek w podróży*, Wyd. Almamer, Warszawa, s. 315-336
- Różewska J. M., 2008, *Wybrane aspekty młodzieżowej turystyki językowej - nauka angielskiego w Wielkiej Brytanii*, „Turystyka i Rekreacja”, t.4., s.119-127

7.3. Powszechna turystyka kulturowa**7.3.1. Turystyka miejska****Literatura zagraniczna:**

- AlSaiyad N. 2001, *Consuming tradition, manufacturing heritage: global norms and urban forms in the age of tourism*, Routledge, London
- Ashworth, G. J.; Tunbridge, J. E., 1990, *The Tourist-Historic City*, Wyd. Belhaven, London
- Ashworth, G. J., 2000, *The tourist-historic city: retrospect and prospect of managing the heritage city*. Wyd. Pergamon, Amsterdam-New York
- Boberg K. Fechner O., Feist R., 2009, *Kulturtourismus - Zukunft für die historische Stadt*, VDG-Verlag, Weimar,
- Cazes, G. ; Potier F., 1998, *Le tourisme et la ville : expériences européennes*, Wyd. L'Harmattan, Paris
- Chesnel M., 2001, *Le tourisme culturel de type urbain : aménagement et stratégies et mise en valeur*. Wyd. L'Harmattan, Paris
- City Tourism and Culture. The European experience*, 2005, Redakcja: grupa badawcza LA group & Interarts, Wyd. UNWTO, Madrid / European Travel Commission, Bruxelles
- Fainstein S., Judd D., 1999, *The tourist City*, Wyd. Yale University Press, Yale
- La demande touristique en espace urbain*, 1999, Red.: Direction du Tourisme, Collection Données Économiques n.º 33, ONZ
- Kolb B.M., 2006, *Tourism Marketing for Cities and Towns. Using Branding and Events to Attract Tourists*, Elsevier, Amsterdam
- Landgrebe S., Schnell P.(red.), 2005, *Städtetourismus*, Wyd. Oldenburg Verlag, München / Wien
- Law C. M., 1995, *Urban Tourism: attracting visitors to large cities*, Wyd. Cassell, London.
- Law, C. M., 2002, *Urban Tourism The Visitor Economy and the Growth of Large Cities*. Wyd. Continuum, London
- Maitland R., Brent W. R., 2009, *City Tourism: National Capital Perspectives*, Wyd. CABI Publishing, Wallingford
- Maitland R., Newman P., 2009, *World Tourism Cities: Developing Tourism Off the Beaten Track*, Wyd. Routledge, New York-London

- Maier, G., Grabler, K., Wöber, K., Mazanec, J. A. (red.), 1997, *International city tourism: analysis & strategy*, Wyd. Pinter/Cassell, London
- Meier I., 1994, *Städtetourismus*, Trierer Tourismus Bibliographie, t.6, Trier
- Orbash A., 2000, *Tourists in Historic Towns: Urban Conservation and Heritage Management*, Wyd. Routledge: Spon Press, London
- Page S., 1995, *Urban tourism*, Wyd. Routledge, New York-London
- Page S., Hall C. M., 2002, *Managing Urban Tourism. Themes in Tourism*, Wyd. Prentice Hall, New Jersey
- Pearce D.G., 2001, *An integrative framework for urban tourism research*, Wyd. Elsevier Science, Oxford
- Selby M., 2003, *Understanding Urban Tourism: Image, culture and experience*, Wyd. IB Tauris, London
- The Future of City Tourism, 2006*, red. WTO, Wyd. WTO, Madrid
- Tourisme Urbain, 1994*, "Collection Revue Espaces", Cahier Espaces, Nr. 39
- Walton M., 2003, *Managing tourism in cities*, Wyd. Wiley, Baffins Lane
- Wober K.W., 2002, *City tourism*, Springer Verlag, Wien
- Wyrzykowski J. (red.), 2005, *Urban tourism - present state and development perspectives*, Wyd. A.U.T. Interior, Wrocław
- Yazigi E., 2003, *Civilização Urbana, Planejamento e Turismo*, Wyd. Contexto, Sao Paulo
- Zuziak Z., Broński K., 1992, *Managing tourism in historic cities*, International Cultural Centre, Kraków

Polskie pozycje książkowe

- Jażdżewska I. (red.), 2008, *Funkcja turystyczna miast*, Wyd. UŁ, Łódź
- Lisowski M.(red.), 2008, *Turystyka i rekreacja w mieście*, Wyd. Wyższej Szkoły Menedżerskiej, Białystok
- Matczak A. (red.), 2008, *Turystyka miejska*, Wydawnictwo Uczelniane WS Gospodarki, Bydgoszcz
- Mikos v. Rohrscheidt A. (red.), 2011, *Obcy w Poznaniu. Historyczna metropolia jako ośrodek miejskiej turystyki kulturowej*, Wyd. Proksenia/KulTour.pl, Kraków/Poznań
- Pawlicz A., 2008, *Promocja produktu turystycznego: turystyka miejska*, Wyd. Difin, Warszawa

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Adamus J., Paluch M., 2012, *Wydarzenia kulturalne w mieście przemysłowym. Przykład Łodzi*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 9, s. 35-54
- Baczwarow M., 1999, *Europejskie miasta kultury a turystyka*, „Turyzm”, t.9, z.1., s. 189-199
- Buczowska K., 2006, *Turystyka kulturowa koniecznością i szansą dla rozwoju turystyki w polskich miastach*, [w:] A. Dąbrowski; R. Rowiński (red.) *Strategia rozwoju turystyki w Polsce na lata 2007-2013. Założenia teoretyczne jako inspiracja dla praktyki*, Wyd. AWF, Warszawa, s.125-130
- Buryan P., 2014, *Nowe oblicza miast jako element miejskiej turystyki kulturowej na przykładzie azjatyckich tygrysów i innych azjatyckich metropolii*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4, s. 41-57
- Czarnecka M., 2014, *Idea miasta-ogrodu a turystyka kulturowa – studium przypadku dzielnicy Włochy m. st. Warszawy*, „Turystyka Kulturowa” Nr 5., s. 78-89
- Derek M., 2013, *Turystyka poza utartym szlakiem – nowy model turystyki miejskiej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 9, s. 5-17
- Dziendziura K., 2008, *Turystyka kulturowa w przestrzeni miejskiej - relacje przestrzenne i międzykulturowe*, [w:] Bosiacki S. (red.) *Gospodarka turystyczna w XXI wieku*:

- problemy i perspektywy rozwoju w skali regionalnej i lokalnej*, Wyd AWF Poznań, 2008, s. 319-325
- Gawęł Ł., 2013, *Rozwój turystyki a polityka zrównoważonego rozwoju miast historycznych (na przykładzie Krakowa)*, „Turystyka Kulturowa” Nr 10, s. 39-52
- Głyda B., 2013, *Miejski turysta – przyglądając się pustce*, „Turystyka Kulturowa” Nr 11, s. 48-60
- Madurowicz M., 2008, *Rozumienie turystyki miejskiej*, Warszawa, (dostępny online: www.wgsr.uw.edu.pl/turyzm/uploads/publikacje/TurystykaWmieście_MMadurowicz.pdf)
- Mika M., 2007, *Turystyka miejska*, [w:] W. Kurek (red.), *Turystyka*, Wyd. PWN, Warszawa, s. 319-328
- Madurowicz M., 2008, *Kto jest turystą w wielkim mieście? Poszukiwania badawcze*, [w:] A. Kowalczyk. (red.), *Turystyka Kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. UW, Warszawa, s. 59-84
- Kaczmarek J., Kaczmarek S., 2009, *Turystyka kulturowa - Człowiek w miejskiej przestrzeni wymiany*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF Poznań, s. 7-35
- Kosowska P., 2013, *Oferta kulturalna jako jedna z możliwości poznania charakteru kulturowego miasta – na przykładzie dzielnicy Friedrichshain-Kreuzberg w Berlinie*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 9, s. 18-29
- Kowalczyk A., 2003, *Rozwój funkcji turystycznej jako cel polityki miejskiej*, [w:] G. Gołębowski (red.), *Kierunki rozwoju badań naukowych w turystyce*, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa, s. 183-194
- Kowalczyk A., 2005, *Nowe formy turystyki miejskiej*, „Prace i Studia Geograficzne”, t. 35, s. 155-197
- Kowalczyk A., 2013, *Kultura, nauka i rozrywka we miejskiej przestrzeni turystycznej*, [w:] B. Włodarczyk, B. Krakowiak, A. Stasiak (red.), 2013, *Kultura i turystyka. Miejsca spotkań*, Wyd. ROTWŁ, Łódź, s. 103-122
- Liszewski S., 1999, *Przestrzeń turystyczna miasta. (przykład Łodzi)*, "Turyzm", t. 9, z. 1, s. 51-73.
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, *Nowoczesne trasy miejskie jako forma prezentacji historii i kultury oraz oferta turystyczna*, [w:] A. Stasiak (red.) *Kultura i turystyka. Wspólnie zyskać!*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 95-126
- Miszewska B., 2009, *Miasto jako obiekt detektywistycznych odkryć turysty*, [w:] Leniartek M.K. (red.), *Terra incognita w turystyce*, Wyd. WSZ, Wrocław, s. 421-436
- Prylińska M., Ratkowska P., 2009, *City break – próba wyjaśnienia i zdefiniowania zjawiska w odniesieniu do polskiego rynku usług turystycznych*, „Turystyka Kulturowa” nr 10, s. 3-15
- Skalski K., 2013, *Cittaslow – światowa sieć miast dobrego życia a turystyka kulturowa*, [w:] Włodarczyk B., Krakowiak B., Stasiak A. (red.), 2013, *Kultura i turystyka. Miejsca spotkań*, Wyd. ROTWŁ, Łódź, s. 123-134
- Smoleńska I.E., 2012, *Opuszczone miasta jako destynacje w turystyce kulturowej – analiza przykładów*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12, s. 5-21
- Tomczykowska P., 2014, *Turystyka kulturowa szansą na rozwój miasta kreatywnego. Przykład Bydgoszczy i Torunia*, „Turystyka Kulturowa”, nr 2, s. 39-54
- Tomczykowska P., 2014, *Święta ulic toruńskiego Starego Miasta – nowa forma promocji dziedzictwa kulturowego w turystyce miejskiej*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5., s.6-27

7.3.2. Wiejska turystyka kulturowa

Literatura zagraniczna

- MacDonald R.; Jolliffe L (red.), 2003, *Cultural rural tourism: Evidence from Canada*, "Annals of Tourism Research Journal" Nr 30(2)
- Royo-Vela, Marcelo, 2010, *Rural-cultural excursion conceptualization: A local tourism marketing management model based on tourist destination image measurement*, Tourism Management In Press, Corrected Proof, online: dostęp: 20 .09.2010.
- Wanda George E., Mair H., Reid D.G., 2009, *Rural Tourism Development. Localism and Cultural Change.*, Wyd. Channel View Publications, Bristol

Polskie pozycje książkowe

- Jędrzyński T., 2010, *Wiejska turystyka kulturowa*, Wyd. PWE, Warszawa
- Piotrowski J.P.; Idziak W., 2001, *Kultura bogactwem turystyki wiejskiej*, Wyd. Fundacja Wspomagania Wsi, Warszawa

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Cynarski W.J., Słupecki J., 2011, *Treści turystyki kulturowej w obszarze badań agroturystyki i turystyki wiejskiej w świetle polskiej literatury przedmiotu*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 10, s.25-34
- Idziak W., 2009, Wioska tematyczna w aspekcie ekonomicznym, [w:] A. Stasiak (red.) *Kultura i turystyka. Wspólnie zyskać!*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 51-60
- Idziak W., 2009, *Specjalizacja tematyczna wsi a turystyka*, Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd. WSTH, Łódź, s 127-138
- Kosmaczewska J., 2009, *Tworzenie markowych produktów turystyki wiejskiej w oparciu o wybrane dyscypliny sztuki ludowej*, [w:] P. Palich (red.) *Marka wiejskiego produktu turystycznego*, Wydawnictwo Akademii Morskiej w Gdyni, Gdynia, s. 203-209
- Machnik A., 2008, *Na pograniczu turystyki kulturowej i przyrodniczej – turystyka wiejska i agroturystyka*, [w:] M. Kazimierzak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s. 226-232
- Maćkowiak M.; Seelieb P., 2009, *Wioski tematyczne jako produkt turystyczny i ich rola w rozwoju społeczności lokalnych*, [w:] M.K. Leniartek (red.), *Terra incognita w turystyce*, Wyd. WSZ, Wrocław, s. 315-324
- Midura F., 2008, *Dziedzictwo kulturowe elementem ożywienia ruchu turystycznego na wsi* [w:] *Ochrona środowiska. - turystyka i dziedzictwo kulturowe Pogórza Dynowskiego: V Konferencja Naukowo-Techniczna "Błękitny San". Materiały konferencyjne*, Jabłonka, 24-25 kwietnia 2008.-Dynów, s.33-42
- Mokras-Grabowska J., 2007, *Kultura ludowa w polskiej turystyce – autentyczność czy komercja?* [w:] Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem czy osobno?*, Wyd. WSTH Łódź, s. 257-272
- Mokras-Grabowska J., 2009, *Możliwości rozwoju turystyki kulturowej obszarów wiejskich w Polsce* „Turystyka Kulturowa” Nr 1, s.13-30
- Mokras-Grabowska J., 2009, *Wykorzystanie kultury ludowej w turystyce – nieuchronna komercjalizacja czy „ostatnia deska ratunku”?*, [w:] Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 139-162
- Poczta J., 2008, *Kultura bogactwem turystyki wiejskiej – „odkrywanie wartości małych ojczyzn”*, [w:] M. Kazimierzak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.217-225
- Poczta J., 2013, *Wiejska turystyka kulturowa zgodna z paradygmatem zrównoważonego rozwoju*, „Turystyka Kulturowa” Nr 4, s. 21-35

Przybyś J., 2008, *Dylematy wiejskiej turystyki kulturowej*, [w:] A. Kowalczyk (red.), 2008, *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego Warszawa, s. 85-117

7.3.3. Turystyka etniczna i sentymalna

Literatura zagraniczna

- Butler R., Hinch T. (red.), 2007, *Tourism and indigenous peoples*, Wyd. Elsevier Ltd Oxford
- Maier P., 1996, *Rootstourismus. Reisen auf den Spuren der ausgewanderten Vorfahren unter besonderer Berücksichtigung des Hunsrück-Nahe-Raumes*, Seria: Materialien zur Fremdenverkehrsgeographie, T.36, Wyd. Geographische Gesellschaft, Trier
- Nath J., 2000, *The cultural heritage of a tribal society*, Wyd. Omsons Publications, New Delhi
- Picard M., Wood R., 1997, *Tourism, ethnicity, and the state in Asian and Pacific societies*, Wyd. University of Hawaii Press, Honolulu.
- Ryan C., Aicken M., 2005, *Indigenous tourism. The commodification and management of culture*, seria: Advances in research tourism series, Wyd. Elsevier, Amsterdam
- Watson I., 2007, *Roots Tourism in Hofsos*, Hofsos-Reykjavik, 2007
- Zeppel H., 2006, *Indigenous Ecotourism: Sustainable Development and Management*, Ecotourism Series, Nr 3, Wyd. CABI Publishing, Wallingford

Polskie pozycje książkowe

brak

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Banaszkiewicz M., 2009, *Turystyka etniczna*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s.175-200
- Banaszkiewicz M., 2008, *Wybrana Ziemia Szamanów. Unikatowy okaz turystyki przyszłości czy raj zdeptany?* [w:] M. Kazimierzczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań., s.170-177
- Lisocka-Jaegermann B., 2003, *Turystyka etniczna w Ameryce Łacińskiej. Przegląd problematyki badawczej*, „Prace i Studia Geograficzne”, t. 32, „Geografia turystyki”, s. 49-67
- Małkowska-Bieniek E., 2009, *Polskie judaika jako magnes turystyczny* „Turystyka Kulturowa” Nr 4, s.30-63
- Parzych K., Kibycz A., 2010, *Etnoturystyka na Huculszczyźnie – stan obecny i możliwości rozwoju*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4, s. 4-16

7.3.4. Kulturowa turystyka militarna

Literatura zagraniczna

- Lloyd D.W., 1998, *Battlefield Tourism: Pilgrimage and the Commemoration of the Great War in Britain, Australia and Canada (Legacy of the Great War)*, Wyd. Berg Publisher, Oxford
- Ryan C., 2007, *Battlefield Tourism. History, Place and Interpretation*, Seria: Advances in Tourism Research, Wyd. Elsevier, Oxford

Polskie pozycje książkowe

- Białyński G. (red.) 2003, *Fortyfikacje jako atrakcje turystyczne*, Wyd. PWSZ w Giżycku/Towarzystwo Miłośników Twierdzy Boyen w Giżycku, Giżycko
- Jędrusiak T., Mikos von Rohrscheidt A., 2011, *Militarna turystyka kulturowa*, Wyd. PWE, Warszawa

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Bończak B., 2013, *Bitwa Łódzka z 1914 roku jako szansa na rozwój militarnej turystyki kulturowej w metropolitalnym regionie turystycznym Łodzi*, „Turyzm”, z. 23/1, s. 17-28
- Cynarski W.J., 2012, *Zamki, jako dziedzictwo polskiej sztuki fortyfikacji i jako atrakcja turystyczna*, „IDO, Movement for physical culture”, t. 12, Nr 4, s.56-67
- Chylińska D., 2006, *Obiekty militarno-wojskowe z czasów II wojny światowej na Dolnym Śląsku jako produkt turystyczny : aktualne wykorzystanie i szanse rozwoju*, „Turyzm” z.1, s.5-19
- Chylińska D., 2013, *Pole bitwy jako przedmiot zainteresowania i przystosowania turystycznego - zarys problematyki*, „Turystyka Kulturowa” Nr 11, s. 6-16
- Chylińska D., 2014, *Pola bitewne dzisiejszego polsko-czeskiego pogranicza Dolnego Śląska w aspekcie turystycznym. Wspólny produkt turystyczny?*, „Turystyka Kulturowa” Nr 1, s. 6-29
- Faracik R., 2009, *Miejsca pamięci z okresu II wojny światowej a współczesna turystyka (ze szczególnym uwzględnieniem Krakowa)*, [w:] Stasiak A. (red.), *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 113-126
- Kowalczyk A., 2009, *Turystyka historyczno-militarna* [w:] Buczkowska K., Mikos von Rohrscheidt A. (red.) *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF Poznań, s. 286-312
- Kowalczyk A., 2009, *Proces przekształcania zasobów kulturowych w atrakcje turystyczne (na przykładzie zagospodarowania turystycznego pól bitewnych)*, [w:] Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd. WSTH łódź, s.33-46
- Kozak M.W., 2014, *Gotyckie zamki ceglane: szansa czy problem?*, *Turystyka Kulturowa*”, Nr 5., s. 50-77
- Maćkowiak P (i inni), 2013, *Formy popularyzacji fortecznego dziedzictwa kulturowego. Studium przypadku imprezy Weekend Forteczny w Poznaniu – sylwetka uczestnika*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2, s. 5-32
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, *Polska: największe muzeum fortyfikacji na wolnym powietrzu w aspekcie rozwoju turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa”, nr 2, s.27-52
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, *Zagospodarowanie obiektów fortecznych dla celów turystyki kulturowej* „IDO, Movement for physical culture”, T. 13, Nr. 2 (2013), s. 38-55
- Molski P., 2008, *Zabytkowe fortyfikacje. Ochrona a turystyka* [w:] M.K. Leniartek (red.) *Eksploracja przestrzeni historycznej*, Wyd. WSZ „Edukacja”, Wrocław, 2008, s. 101-113
- Pstrocka –Rak M., Nowacińska M., 2013, *Uczestnictwo reanimatorów dawnej historii w imprezach turystyki kulturowej na przykładzie inscenizacji Bitwy pod Grunwaldem*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4, s. 5-20
- Środulska-Wielgus J.; Wielgus K., 2009, *Terra incognita fortificata*, [w:] Leniartek M.K. (red.), *Terra incognita w turystyce*, Wyd. WSZ, Wrocław, s.61-81

7.3.5. Turystyka industrialna (w obszarach i obiektach przemysłowych, poprzemysłowych i technicznych)

Literatura zagraniczna

- Baumgartner C., Biedenkapp A. (red.), 2001, *Landschaften aus Menschenhand. Die touristische Nutzung von (Industrie-) Kulturräumen*, Wyd. Profil Verlag, München
- Fontanari M.; Treinen M.; Weid M. (red.), 1999, *Industrietourismus im Wettbewerb der Regionen*, seria: ETI-Texte, Universität Trier
- Hewison R., 1987, *The Heritage Industry: Britain in a Climate of Decline*. Wyd. Methuen, London
- Pechlaner H, Hammann E-M., Fischer E., 2008, *Industrie und Tourismus*, Schmidt Erich Verlag, Berlin
- John H., Mazzoni I., (red.), 2005, *Industrie- und Technikmuseen im Wandel. Standortbestimmungen und Perspektiven*, Wyd. „transcript Verlag“, Bielefeld
- Schwark J, Boshold A.(red.), 2004, *Tourismus und Industriekultur. Vermarktung von Technik und Arbeit*, „Schriften zum Tourismus und Freizeit, Nr 2, Berlin
- Wolf A., 2005, *Erfolgsfaktoren industrieturistischer Einrichtungen*, Wyd. Universität Paderborn

Polskie pozycje książkowe

- Burzyński T., Łabaj M. (red.), 2005, *Dziedzictwo przemysłowe jako atrakcyjny produkt dla turystyki rekreacji. Doświadczenia krajowe i zagraniczne*, Wyd. GWSH, Katowice
- Materiały z serii konferencji naukowych w Zabrzu Pt.
- Bogactwo dziedzictwa przemysłowego jako wyzwanie i atrakcyjny produkt dla turystyki i rekreacji*, Materiały z I Międzynarodowej Konferencji, Zabrze, 10-11.09.2004, Wyd. GWSH, UM w Zabrzu
- Dziedzictwo przemysłowe jako atrakcyjny produkt dla turystyki i rekreacji. Doświadczenia krajowe i zagraniczne*. Materiały z II Międzynarodowej Konferencji, Zabrze 12-13.05.2005, Wyd. GWSH, Katowice
- Dziedzictwo kultury przemysłowej jako szansa rozwoju turystyki europejskiej*: (red. T. Burzyński). Materiały z III Międzynarodowej Konferencji, Zabrze, 15-16.09.2007, Wyd: GWSH / UM w Zabrzu, Katowice
- Orłowski B., 2008, *Fenomen turystyki industrialnej*, „Region - Polityka – Promocja” Nr 6, Pułtusk
- Turystyka w obiektach poprzemysłowych : koncepcja promocji i rozwoju markowego produktu turystycznego w zabytkach techniki i przemysłu w Polsce*, 2004, Wyd. Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Derek M., 2010, *Turystyka przemysłowa*, [w:] A. Kowalczyk (red.) Turystyka zrównoważona, PWN, Warszawa
- Jasiuk J., 2001, *Polskie zabytki techniki – nowa atrakcja turystyczna*, „Ziemia”, s.75-84
- Jędrusiak T., *Turystyka kulturowa w obiektach poprzemysłowych – zagadnienia ogólne*, „Turystyka Kulturowa” Nr 6, 17-35.
- Koralewska P., 2009, *Turystyka przemysłowa (industrialna), do obiektów poprzemysłowych i technicznych*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s.201-222
- Kronenberg M., 2007, *Turystyka dziedzictwa przemysłowego – próba sprecyzowania terminologii* [w:] *Dziedzictwo przemysłowe jako strategia rozwoju innowacyjnej gospodarki*. Materiały z IV Międzynarodowej Konferencji, Zabrze, 6-7.09, 2007, Wyd. ŚOT, UM w Zabrzu, GWSH, Katowice, s. 33-42

- Mazurski K.M., 2010, *Zabytki techniki – niedoceniony walor Dolnego Śląska* [w:] Lewandowska i inni (red.), *Labor omnia vincit. Studia z zakresu muzealnictwa, sztuki, turystyki i ochrony zabytków*, Wyd. Almamater, Warszawa, s. 247-254
- Śliwa M., 2005, *Rola i znaczenie dziedzictwa industrialnego w edukacji krajoznawczej dzieci i młodzieży szkolnej*, „Folia Turistica”, nr 16, s. 105-114

7.3.6. Turystyka historyczna, żywej historii i archeologiczna

Literatura zagraniczna:

Pozycje książkowe: brak

- Ashworth G.J., 2000, *Historical Tourism*, [w:] J. Jafari (red.) *Encyclopedia of Tourism*, Wyd. Routledge, New York, s. 277-278
- Carstensen J; Meiners U., Mohrmann R-E., 2008, *Living History in Museum. Möglichkeiten und Grenzen einer populären Vermittlungsform*, Wyd. Waxmann, Münster.
- Horsler V., 2003, *Living the past*, Wyd. Weidenfeld & Nicholson, London

Polskie pozycje książkowe

- Giergiel T.(red.), 2008, *Archeoturystyka. Nowoczesny produkt turystyczny (materiały z konferencji Czyżów Szlachecki, 10-11, 18.stycznia 2008)*, Wyd. LOT, Sandomierz

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Bogacki M., 2010, *O współczesnym „ożywianiu” przeszłości – charakterystyka odtwórstwa historycznego*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4-6 s. 39-62
- Głębocki B., Kacprzak E., Garus B., 2007, *Odtwórstwo historyczne jako produkt turystyczny*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy” t.6, nr 4, s. 231-262
- Kaczmarek K., 2010, *Turystyka archeologiczna*, „Turystyka Kulturowa” Nr 1-3, s. 5-14
- Krüger M., 2012, *Śródziemnomorska turystyka archeologiczna – między ekskluzywnością a masowością*, „Turystyka Kulturowa” Nr 5, s. 5-21
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2011, *(Re)animatorzy dawnej historii a podróże w czasie wolnym. Profil polskich uczestników ruchu „historical reenactment” i ich potencjał dla rozwijania turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 2, s.22-54

7.3.7. Turystyka kulturowo-przyrodnicza

Literatura zagraniczna

- Blandignères M. Racine M., 2002, *Tourisme de jardins en France*. Wyd. Les Cahiers de l'AFIT, Paris,
- Füllenbach S., 2003, *Gartenanlagen als touristische Ressource: Geschichte – Beispiele – Trends*, Wyd. Universität Paderborn, Paderborn

Polskie pozycje książkowe

- Partyka J., 2002, *Użytkowanie turystyczne parków narodowych : ruch turystyczny - zagospodarowanie - konflikty – zagrożenia*, Wyd. Ojcowski Park Narodowy, Ojców

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Basińska A., Kurczewski R., Machnik A., Smoleńska O., 2009, *Turystyka przyrodniczo-kulturowa (ekoturystyka)*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 360-383

- Kowalczyk A., 2013, *Zasoby przyrodnicze jako atrakcje kulturowe: przykłady z wyspy Lanzarote (Hiszpania)*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5, s. 35-57
- Leniartek M.K. (red.) *Kurort versus spa- konflikt pomiędzy tradycją a nowoczesnością* [w:] M.K. Leniartek (red.), *Komercjalizm turystyki kulturowej*, Wyd. WSZ, Wrocław, s. 201-211
- Styperek J., 2001, *Pieszne szlaki turystyczne w polskich parkach narodowych*, „Turyzm” Nr 1, s.25-37
- Meyer B., Sawińska A., Rokicka-Turek R., 2010, *Analiza oferty produktowej dla turystyki religijnej*, [w:] Kroplewski Z, Panasiuk A. (red.), 2010, *Turystyka Religijna*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 323-334
- Nowak A., Ciaciura M., 2010, *Turystyczne i edukacyjne walory ogrodów biblijnych*, [w:] Kroplewski Z, Panasiuk A. (red.), 2010, *Turystyka religijna*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 249-259
- Uglis J., Jęczmyk A., Spychała A., 2012, *Zasoby kulturowe rejonu wielkopolskich parków krajobrazowych*, „Turystyka Kulturowa” Nr 9, s. 5-34

7.3.8. Kulturowa turystyka egzotyczna

Literatura zagraniczna

- Edensor T., 1998, *Tourists at the Taj: Performance and Meaning at a Symbolic Site.*, Wyd. Routledge, London
- Johnston A. M., 2006, *Is the sacred for sale: Tourism and indigenous peoples*, Wyd. Earthscan, London

Polskie pozycje książkowe

- Awedyk M., 2009, *Pozaeuropejska turystyka poznawcza mieszkańców Polski w aspekcie przemian ustrojowych*, Wyd. Bogucki, Poznań
- Kulczyk S., Bajtyngier A., 2013, *Świadomi i pomocni. W stronę odpowiedzialnej turystyki. Przykłady z Nigru i Sierra Leone*. Wyd. Polska Akcja Humanitarna, Warszawa

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Kruczek Z., 2011, *Egzotyczna turystyka kulturowa (trendy, organizatorzy, uczestnicy)*, „Turystyka Kulturowa” Nr 2., s.4-21
- Lipińska I., 2011, *Oferta turystyki plemienniej Indian Nawaho*, *Turystyka Kulturowa*”, Nr11, s. 16-24
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2008, *Turystyka egzotyczna* [w:] *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd. GWSHM, Gniezno, s. 140-145

7.3.9. Turystyka religijna i pielgrzymkowa

Literatura zagraniczna

- Dallen.J T.; Olsen D.H. (red.), 2006, *Tourism, Religion & Spiritual Journeys*, Routledge, London/New York
- Fernandes C.; McGettigan F.; Edwards J. (red.), 2003, *Religious tourism and pilgrimage*, Wyd. ATLAS, Arnhem
- Foster N.,1982, *Die Pilger. Reiselust in Gottes Namen*, Wyd. Krüger Verlag, Frankfurt am Main
- Jackowski A. (red.), *Selected Research Problems in the Geography of Pilgrimage*, „Peregrinus Cracoviensis”, z.10.

- Griffin K., Raj R., 2013, *Reflecting on Religious Tourism and Pilgrimage*, Wyd. ATLAS, Arnhem
- Kötting B., 1950, *Peregrinatio religiosa. Wallfahrten in der Antike und das Pilgerwesen in der alten Kirche*. Wyd. Regensberg-Verlag, Münster 1950 (Forschungen zur Volkskunde. H. 33/34/35)
- Raj R.; Morpeth N.D., 2007, *Religious Tourism and Pilgrimage Festivals Management An International Perspective*, Wyd. Leeds Metropolitan University, Leeds
- Raj R., Griffin K., Fernandez C., Morpeth N. (red.), 2011, *Managing The Religious Tourism Experience*, Wyd. Specj.: "International Journal of Business and Globalization", t. 7, Zesz. 1
- Turner V., Turner E., 1978, *Image and pilgrimage in Christian culture*, Wyd. Columbia University Press, New York

Polskie pozycje książkowe

- Bilska-Wodecka E., Soljan I. (red.), 2004, *Problemy rozwoju wybranych ośrodków pielgrzymkowych*, „Peregrinus Cracoviensis”, z.15 (rocznik 2003)
- Glaeser Z., Górecki J. (red.), 2005, *Pielgrzymowanie a integracja*, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Śląski, Opole
- Jackowski A., 1991, *Zarys geografii pielgrzymek*, seria: Zeszyty Naukowe UJ: Prace Geograficzne; Wyd. UJ, Kraków
- Jackowski A., 1991, *Pielgrzymki i turystyka religijna w Polsce*, Wyd. Instytut Turystyki, Warszawa
- Jackowski A., 1996, *Przestrzeń i sacrum: geografia kultury religijnej w Polsce i jej przemiany w okresie od XVII do XX w. na przykładzie ośrodków kultu i migracji pielgrzymkowych*, Wyd. (2) Instytut Geografii UJ, Kraków.
- Jackowski A., 2004, *Pielgrzymowanie*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław
- Kroplewski Z., Panasiuk A. (red.), 2010, *Turystyka religijna*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin
- Kroplewski Z., Panasiuk A. (red.), 2011, *Turystyka religijna. Zagadnienia interdyscyplinarne*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin
- Robinson M., 2002 (przekład), *Miejsca święte, szlaki pątnicze. Antologia pielgrzymowania*, przeł. A. Urbańska i A. Wichłacz, Księgarnia Świętego Wojciecha, Poznań
- Turystyka religijna*, 2012, - numer tematyczny czasopisma „Folia Turistica”, Nr 27, rocznik 2012, red. W. Alejziak, Z. Kruczek, R. Winiarski
- Turystyka religijno-pielgrzymkowa*, 2005, (Międzynarodowa Konferencja Naukowa) Gdańsk, 8-9 września 2005 : zbiór materiałów pokonferencyjnych, Wyd. WSTiH, Gdańsk

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Hodorowicz I., Mróz F., 2008, *Pielgrzymowanie i turystyka religijna do ośrodków pielgrzymkowych i kultu religijnego wpisanych na listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO* [w:] M. K. Leniartek (red.), *Komercjalizm turystyki kulturowej*, Wyd. WSZ „Edukacja” Wrocław, s.299-328
- Jackowski A., 1998, *Pielgrzymki = turystyka pielgrzymkowa = turystyka religijna? Rozważania terminologiczne*, „Turyzm”, z.1, s.5-20
- Jackowski A., 2007, *Pielgrzymki zagraniczne szansą dla rozwoju polskich ośrodków kultu religijnego*, „Prace Geograficzne”, z.117, s. 239-257
- Jackowski A., 2010, *Pielgrzymki a turystyka religijna. Rozważania na czasie*, [w:] Kroplewski Z., Panasiuk A. (red.), *Turystyka religijna*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 17-31
- Łazarek M., Łazarek R., 1999, *Turystyka pielgrzymkowa*, „Zeszyty Naukowe” (WSE w Warszawie), Nr 4, s.157-173

- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, *Religia jako przedmiot zainteresowań turysty. Analiza fenomenu i oferty kulturowej poznawczej turystyki religijnej (+ wersja ang.)*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5, s. 5-19
- Mróz F., 2007, *Pielgrzymowanie i turystyka religijna do sanktuariów Krzyża Świętego w Polsce*, „Prace Geograficzne”, z. 117, s.215-236
- Panasiuk A., 2010, *Koncepcja produktu turystyki pielgrzymkowej*, [w:] Kroplewski Z, Panasiuk A. (red.), 2010, *Turystyka Religijna*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 366-377
- Różycki P., 2007, *Turystyka religijna w dobie globalizacji - szanse i zagrożenia dla współczesnego człowieka*, [w:] Dziubiński Z. (red.) *Drogi i bezdroża sportu i turystyki*, Wyd. Salezjańska Organizacja Sportowa, Warszawa, s.239-248
- Różycki P., 2008, *Pielgrzymowanie – ewolucja celów i form od starożytności do współczesności*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s. 105-111
- Różycki P., 2009, *Turystyka religijna i pielgrzymkowa*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 157-17
- Różycki P., Sowa A., 2010, *Ośrodki koncentracji ruchu turystycznego i pielgrzymkowego na przykładzie Taizé*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 8, s. 4-22
- Ponadto znaczną liczbę opracowań opublikowano w czasopiśmie naukowym „Peregrinus Cracoviensis” w okresie od 1995 do 2012. Wydawca: Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego

7.3.1.0 Turystyka kulinarna

Literatura zagraniczna

- Büssing C., 2004, *Tourismus und Gastronomie. Bestandaufnahme und Stellenwert regionalspezifischer gastronomischer Angebote im Deutschlandtourismus*, Wydawnictwo Universität Paderborn, Paderborn
- Charters S., Ali-Knight J., 2002, *Who is the wine tourist?*, “Tourism Management”, t. 23
- Collen, J.; Richards, G.(red.), 2003, *Gastronomy and Tourism*. Schilde: ASG, Joseph Rowntree Foundation, York
- Gohlis T. (red.), 2002, *Reisen und Essen*, „Voyage – Jahrbuch für Reisen und Tourismusforschung“, tom 5, Wyd. Du Mont, Köln
- Hall C.M., 2004, *Wine tourism around the world: development, management and markets*, Wyd. Elsevier Butterworth-Heinemann, Oxford
- Hjalager A-M.; Richards G. (red.), 2002, *Tourism and Gastronomy*. Wyd. Routledge, London.
- Schulter R., 2003, *Gastronomia e Turismo*, Wyd. Aleph, São Paulo
- Wolf E., 2004, *Culinary tourism; a tasty economic proposition*, Wyd. June, International Culinary Tourism Association, Portland

Polskie pozycje książkowe

- Derek M. (red.), 2014, *Turystyka kulinarna*, „Prace i Studia Geograficzne” (tom 52), Wyd. Wydział GiSR UW, Warszawa,

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Jęczmyk A., Sammel A., 2012, *Ochrona tradycyjnych produktów regionalnych jako czynnik rozwoju turystyki kulinarnej*, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, z. 4 (20), s. 217-228

- Kosmaczewska J., 2008, *Szlaki wina w Polsce - perspektywy i bariery rozwoju*, „Studia Periegetica” Nr 2, s.153-160
- Kowalczyk A., 2005, *Turystyka kulinarna – ujęcie geograficzne*, „Turyzm”, nr 15, z.1-2, s. 163-186
- Kowalczyk A., 2008, *Turystyka kulinarna jako element turystyki kulturowej*, „Rocznik Naukowy WSTiR w Warszawie”, t.7, s.22-30
- Kruczek Z., 2009, *Enoturystyka*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 333-345
- Matusiak A., 2009, *Kulinarne wojaże jako element turystyki kulturowej. Dziedzictwo kulinarne Górnego Śląska*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2, s. 4-26
- Matusiak A., 2009, *Turystyka kulinarna*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 313-332
- Orłowski D., 2008, *Pożywienie ludowe jako znacząca atrakcja turystyki etnograficznej*, [w:] M. Jalinik (red.) *Innowacje w rozwoju turystyki*, Wyd. Politechnika Białostocka, Białystok, s.181-191
- Plebańczyk K., 2013, *Turystyka kulinarna w kontekście zrównoważonego rozwoju w kulturze – perspektywy dla Polski*, „Turystyka Kulturowa” Nr 10, s.23-38

7.3.11. Turystyka hobbystyczna

Literatura zagraniczna

- Jelinčić D. A., 2009, *Splintering of Tourism Market: New Appearing Forms of Cultural Tourism as a Consequence of Changes in Everyday Lives. Cultural, Creative and Hobby Tourism*, „Collegium Antropologicum“, Nr.33 (1,2009), Zagreb, s.259-266

Polskie pozycje książkowe

Brak

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Mikos v. Rohrscheidt A., 2012, *Turystyka hobbystyczna i kolekcjonerska*, [w:] *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd. (2.) KulTour.pl, Poznań, s. 184-189

7.3.12. Turystyka kreatywna

Literatura zagraniczna

- Richards, G. Wilson, J., 2007, *Tourism, creativity and development*, Wyd. Routledge, London
- Richards G., Wilson J.(red.), 2008, *From cultural tourism to creative tourism*. Wyd. ATLAS, Arnhem
- Richards, G., 2009, *Tourism development trajectories – From culture to creativity?* Tourism Research and Marketing, Barcelona. Paper presented to the Asia-Pacific Creativity Forum on Culture and Tourism, Jeju Island, Republic of Korea, 3-5 June 2009
- Wurzburger R.; Aageson T.; Pattakos A.; Pratt, S. (red.), 2009, *Creative Tourism, a global Conversation: How to Provide Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide*, Wyd: Sunstone Press, Santa Fe

Polskie pozycje książkowe

Brak

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Buczowska K., 2010, Turystyka kreatywna – znaczący trend podróży kulturowych, [w:] M. Kazimierczak (red.), *Współczesne podróże kulturowe*, Wyd. AWF Poznań, s. 164-174
- Rotter-Jarzębińska K., 2009, *Turystyka kreatywna – nowy trend w rozwoju turystyki miejskiej*, [w:] Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd. WSTH, Łódź, s.81-92

7.3.13. Kulturowa turystyka regionalna**Literatura zagraniczna**

- Amirou R.; Bachimon Ph., 2000, *Le tourisme local - Une culture de l'exotisme*, Wyd. L'Harmattan, Paris
- Lindstädt B., 1994, *Kulturtourismus als Vermarktungschance für ländliche Fremdenverkehrsregionen*, *Seria: Materialien zur Fremdenverkehrsgeographie*, t. 29, Trier Wyd. Geographische Gesellschaft, Trier
- Wiesner K.A., 2010, *Regionaltourismus. Destinationsmarketing als Gemeinschaftsaufgabe aller regionalen Tourismusakteure*, Oldenburg Verlag, München-Wien

Polskie pozycje książkowe

- Turoś L., 2004, *Turystyka i odkrywanie wartości „małej ojczyzny”*, Wyd. WSPed. ZNP Warszawa
- Orłowski D., Puchnarewicz E. (red.), 2010, *Turystyka kulturowa a regiony turystyczne w Polsce*, Wyd. WSTiJO, Warszawa

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Jessa M., Wyszowska I, 2011, *Specyfika i znaczenie folkloru łowickiego w turystyce regionalnej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 10, s.13-45
- Kłós A., Malchrowicz E., 2013, *Poszukiwanie tożsamości społeczno-kulturowej w wielokulturowym środowisku regionu turystycznego na przykładzie Andaluzji*, „Turystyka Kulturowa” Nr 9, s. 30-46
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, *Region jako cel współczesnej turystyki kulturowej*, „Folia Turistica Nr 21 – 2009, s.71-94
- Sikorska-Wolak I., 2002, *Popularyzacja dziedzictwa kulturowego regionu i jej znaczenie w rozwoju turystyki (na przykładzie Beskidu Śląskiego)*, „Problemy Turystyki i Hotelarstwa” Nr 4, s.17-23
- Chojka K., 2008, *Turystyka i dziedzictwo kulturowe jako wyróżnik regionu w warunkach integracji europejskiej*, [w:] *Ochrona środowiska. - turystyka i dziedzictwo kulturowe Pogórza Dynowskiego: V Konferencja Naukowo-Techniczna "Błękitny San"*. Materiały konferencyjne, Jabłonka, 24-25 kwietnia 2008, Dynów, 2008, s. 9-24

7.3.14. Inne formy turystyki kulturowej**Literatura zagraniczna**

- Ashworth G., Hartmann R., 2005, *Horror And Human Tragedy Revisited: The Management Of Sites Of Atrocities For Tourism (Tourism Dynamics)*, Wyd. Cognizant Communication Corp., New York
- Dann G.M.S., 1998, *The Dark Side of Tourism*, “Etudes et Rapports/Studies and Reports”, *Seria: Sociology/Psychology/Philosophy/Anthropology*, t. 14
- Dann G.M.S.; Seaton A.V., 2001, *Slavery, contested heritage and Thanatourism*, Wyd. Haworth Hospitality Press, New York

- Hannam K., Diekmann A.(red.), 2010, *Beyond Backpacker Tourism: Mobilities and Experiences*, Wyd. Channel View Publications, Bristol
- Evans, M.,1999, *Where to now for arts tourism?*, „Insights”, Wyd. British Tourism Authority, Maj 1999
- Jolliffe L., 2010, *Coffee Culture, Destinations and Tourism*, Wyd. Channel View Publications, Bristol
- Lennon J.J., Foley M., 2000, *Dark Tourism: The Attraction of Death and Disaster*, Wyd. Cassell, London
- Novelli, M. (red.), 2005, *Niche tourism. Contemporary issues, trends and cases*, Elsevier, Oxford
- Richards G., Wilson J., 2004, *The Global Nomads: Backpacker Theory in Travel and Practice*, Chanel View Publications, Cleverdon (odnośny rozdział)
- Ryan C., Hall C.M.,2001, *Sex Tourism: Marginal People and Liminalities*, Wyd. Routledge, London
- Sharpley R., Stone Ph.P., (red.), 2009, *The Darker Side of Travel. The Theory and Practice of Dark Tourism*, Wyd. Channel View Publications, Bristol

Polskie pozycje książkowe

- Berbeka J. (red.), 2012, *Turystyka martyrologiczna w Polsce – na przykładzie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau*, Wyd. Proksenia, Kraków
- Hochleitner J. (red.), 2009, *Bursztyn jako stymulator turystyki kulturowej*, Wyd. PTTK, O. Ziemi Elbląskiej, Jantar
- Tanaś, S., 2008, *Przestrzeń turystyczna cmentarzy: wstęp do tanatoturystyki*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź
- Tanaś S., 2008, *Percepcja śmierci w turystyce kulturowej* (The perception of death in cultural tourism), „Turyzm”, zesz. 18/1
- Tanaś S., 2013, *Tanatoturystyka. Od przestrzeni śmierci do przestrzeni turystycznej*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Banaszkiewicz M., 2010, *Gender w podróży*, [w:] M. Kazimierczak, *Współczesne podróże kulturowe*, Wyd. AWF Poznań, s. 292-302
- Bernat S., 2014, *Potencjał turystyki dźwiękowej*, „Turystyka Kulturowa”, nr, 6, s. 36-51
- Borzyszkowski J., 2011, *Problem zdefiniowania i klasyfikacji seksturystyki*, „Turystyka Kulturowa” Nr 1, s. 19-31
- Buczowska K., Masztalerz A., 2009, *Potencjał kulturowy Wielkopolski w zakresie rozwoju turystyki kulturowej śladami jeździeckich tradycji i dziedzictwa*, [w:] A. Stasiak (red.) *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 183-199
- Rozwadowski W., 2008, *Edukacja czytelnicza i turystyka edukacyjna*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.329-336
- Cynarski W.J., 2009, *Turystyka sztuk walki*, [w:] K. Buczowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s.346-359
- Duczyńska M., 2013, *Seksturystyka jako część produktu turystycznego, wpływającego na rozwój turystyki w regionie na przykładzie Kenii*, „turystyka Kulturowa”, Nr 2, s. 33-45
- Lipińska I., 2011, *Turystyka penitencjarna*, „Turystyka Kulturowa” Nr 10, s. 4-12
- Komsta A., 2013, *Problem dark tourism i jego możliwości w Polsce*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2, s. 46-65
- Miedzińska I., 2008, *Krajobraz dźwiękowy w turystyce kulturowej – peregrynacje muzyczne*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.196-201

- Pisarski M., 2009, *Światowy przemysł parków tematycznych*, [w:] Stasiak A. (red.) *Kultura i turystyka: razem, ale jak?*, Wyd. WSTH, Łódź, s. 285-296
- Prinke R., 2009, *Turystyka genealogiczna – niedostrzegana nisza*, „*Turystyka Kulturowa*”, Nr 6, s. 4-12
- Poczta J., Szebiotka I., 2014, *Seksturystyka – między turystyką kulturową a patologiczną*, „*Turystyka Kulturowa*”, Nr 4., s. 16-27
- Samoląg M., 2013, *Geocaching - nowa forma turystyki kulturowej*, „*Turystyka Kulturowa*” Nr 11, s. 17-31
- Stasiak A., Tanaś S., 2005, *Przestrzeń sepulkralna w turystyce*, „*Turystyka i Hotelarstwo*”, Nr 8, s. 9-42
- Tanaś S., 2008, *Miejsce cmentarzy w turystyce kulturowej - wokół problemu badawczego*, „*Turystyka Kulturowa*”, Nr 2, s.4-16
- Tanaś S., 2009, *Tanatoturystyka*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 266-285
- Tanaś S., 2013, *Znaczenie ludobójstwa i terroru w turystyce poznawczej*, „*Turyzm*” z. 1, s. 7-16
- Urbański M., 2012, *Podróże malarzy graffiti – nietypowa forma turystyki kulturowej*, „*Turystyka Kulturowa*” Nr 8, s.49-64
- Weisło A., Buczkowska K., 2009, *Turystyka zjawisk paranormalnych (śladowi duchów po Polsce)*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 435-451
- Tanaś S., 2008, *Percepcja śmierci w turystyce kulturowej*, „*Turyzm*”, z.1, s. 51-63

8. Wybrana literatura na temat miejsc i obszarów recepcji turystyki kulturowej

8.1. Miejsca i miejscowości

Literatura zagraniczna

- Aldous T., 2000, *Canterbury: Historic city becomes centre of learning.* (Feature: Centre for the new century including discussion of tourism and traffic issues). *Urban Environment Today*. 103 (2000)
- Baud M., Ypeij A., 2009, *Cultural Tourism In Latin America. The Politics of Space and Imaginery*, Wyd. Koninklijke Brill, Leiden / Boston
- Cultural Tourism DC* (portal internetowy poświęcony turystyce kulturowej w Waszyngtonie, USA), zawiera artykuły naukowe.: www.culturaltourismdc.org (dostęp: 25. 09. 2010)
- Myerscough J., 1990, *Glasgow - City of Culture*, Wyd. PSI, London
- Ooi, C..S., 2002, *Cultural tourism and tourism cultures: the business of mediating experiences in Copenhagen and Singapore*, Wyd. Copenhagen Business School Press, Copenhagen
- Rémillard M.F.2003, *Le tourisme culturel à Montréal*, Wyd. Université Laval, Quebec
- Ruggieri, G., 2011, *Tourism in Mediterranean Islands: a Comparative Analysis.*, [w:] J. Carlsen i R. Butler (red.). *Island Tourism: Sustainable Perspectives*, Wyd. CABI Publishing, Wallingford
- Van der Berg L.; Van der Berg J.; Van der Meer J. 1995 *Urban Tourism Performance and Strategies in Eight European Cities*, Wyd. Avebury Press, Aldershot

Polskie pozycje książkowe

- Dłużewska A., (red.), 2011, *Nowe wyzwania edukacji turystycznej. Turystyka w obszarach odmiennych kulturowo i przyrodniczo cennych. Turystyka osób niepełnosprawnych*, Wyd. SWPR, Warszawa

- Mikos v. Rohrscheidt A. (red.), 2011, *Obcy w Poznaniu. Historyczna metropolia jako ośrodek miejskiej turystyki kulturowej*, Wyd. Proksenia/KulTour.pl, Kraków/Poznań
- Ptaszycka – Jackowska D. (red.), 2007, *Polska przestrzeń turystyczna*, Kraków, „Prace Geograficzne”, Nr 117
- Widawski K. (red.), 2009, *Turystyka kulturowa na Dolnym Śląsku – wybrane aspekty*, Wyd. Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław
- Widawski K. (red.), 2011, *Turystyka kulturowa na Dolnym Śląsku – wybrane aspekty, tom II*, Wyd. Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Banaszkiewicz M., 2009, *Turystyka kulturowa – przypadek Sankt Petersburga* „Turystyka Kulturowa”, Nr 10, s.16-28
- Banaszkiewicz M., 2012, *Rosyjska turystyka kulturowa w Krakowie*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 11, s. 18-31
- Borówka D., Mazurkiewicz E., Okoń P., 2008, *Wpływ turystyki kulturowej na rozwój lokalny – rozważania na przykładzie miasta i gminy Pultusk*, [w:] A. Kowalczyk (red.), 2008, *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego Warszawa, s. 227-244
- Borzyszkowski J., Szwichtenberg A., 2013, *Potencjał i możliwości rozwoju turystyki kulturowej w Koszalinie*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12, s. 25-35
- Derek M., 2008, *Turystyka kulturowa a rozwój gospodarczy, czyli: czy Frombork żyje z turystyki?* [w:] A. Kowalczyk (red.), 2008, *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego Warszawa, s. 179-198
- Derek M., 2010, *Warszawska Praga jako miejska przestrzeń eksploracji turystycznej*, „Turystyka i Hotelarstwo”, Nr 16, s. 9-30
- Dudzińska M., Koper M., 2010, (Raport) *Europeizacja turystyki kulturowej na przykładzie Gdańska*, „Turystyka Kulturowa” Nr 7-9, s. 119-125
- Duridywka M., 2008, *Walory kulturowe obszarów wiejskich w Polsce i ich wykorzystanie w promocji turystycznej (na przykładach powiatów gorlickiego i sokólskiego)*, [w:] A. Kowalczyk (red.), *Turystyka Kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Warszawa, 121-146
- Faracik R., 2007, *Dziedzictwo kulturowe Pogórza i możliwości jego wykorzystania w turystyce*, [w:] A. Stasiak (red.), *Kultura i turystyka: razem czy osobno?*, Wyd. WSTH Łódź, s. 31-46
- Kowalczyk (red.), 2008, *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego Warszawa, s. 121-146
- Krabel S., 2003, *Twierdza Boyen (Giżycko) - fortyfikacja jako atrakcja turystyczna* „Prace i Studia Geograficzne” t. 32, s.99-115
- Kowalska K., 2010, *Parco Museo Jalari jako obiekt zainteresowania turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 7-9, s.90-102
- Górczyńska M. 2008, *Rewaloryzacja przestrzeni miejskiej a rozwój turystyki kulturowej (na przykładzie miasta Cork – Republika Irlandii)*, [w:] A. Kowalczyk (red.), 2008, *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego Warszawa, s. 199-226
- Kędziora Ł., Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, *Organizacja miejskich tras turystycznych Nowego Orleanu jako przykład lokalnej oferty turystyki kulturowej*, „turystyka Kulturowa” nr 11, s. 3-17

- Koralewska P., 2008, *Plany i koncepcje przestrzeni kultury w Poznaniu szansą dla turystyki*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.400-407
- Marczak M., Szwichenberg AS., 2013, *Potencjał i możliwości rozwoju turystyki kulturowej w Koszalinie*, „Turystyka Kulturowa” Nr 12, s. 25-35
- Milecka M., *Opactwo cysterskie w Fontenay – model turystycznego wykorzystania założenia poklasztornego*, [w:] M.K. Leniartek (red.), *Terra incognita w turystyce*, Wyd. WSZ, Wrocław, s. 49-60
- Mikos v. Rohrscheidt, A., 2012, *Poznański Ostrów Tumski na „nowym” Szlaku Piastowskim*, [w:] D. Konieczka-Śliwińska, M. Herkt, R. Pernak (red.), *Dziedzictwo kulturowe Ostrowa Tumskiego w Poznaniu*. Wyd. CTK TRAKT, Poznań, s. 176-199
- Leśniak E., Mazurski K., 2006, *Twierdza Srebrnogórska jako obiekt turystyczny*, „Folia Turistica” nr 17, s.137-152
- Orzechowska J., 2010, *W poszukiwaniu istoty miasta - przez łódzkie podwórka przy ulicy Piotrkowskiej*, „Turystyka Kulturowa”, nr 1-3, s. 15-44
- Pawlikowska-Piechotka A., 2006, *Turystyka kulturowa w małych miastach (region Mazowsza)* „Roczniki Naukowe AWF (w Warszawie)”, Warszawa, t.44, s.69-83
- Paszenda J., 1998, *Pielgrzymowanie do Świętej Lipki dawniej i dziś*, „Peregrinus Cracoviensis” z.6, s.137-162
- Potyrała J., Pardela Ł., 2008, *Twierdza Wrocław (1890-1918) jako element wzbogacający ofertę turystyczną Wrocławia*, [w:] Leniartek M.K. (red.) *Komercjalizm turystyki kulturowej*, Wyd. WSZ Wrocław, s. 195-200
- Raczkowska I., 2003, *Ruch turystyczny w Kopalni Soli "Wieliczka" - początki, rozwój i perspektywy*, „Folia Turistica”, Nr 14, s. 81-101
- Różycki P., Sowa A., 2010 *Ośrodki koncentracji ruchu turystycznego i pielgrzymkowego na przykładzie Taizé*, „Turystyka Kulturowa” Nr 7-9, s. 32-50
- Seweryn R., 2006, *Turystyka kulturowa w przyjazdach do Krakowa (w oparciu o wyniki badań ruchu turystycznego)*, [w:] A. Nowakowska; M. Przydział (red.), *Turystyka w badaniach naukowych: prace ekonomiczne*, Wyd. WSiZ, Rzeszów, s.549-566
- Urbaniak J., 2008, *Turystyka postindustrialna szansą rozwoju gospodarczego gminy Bogatynia* [w:] R. Grzywacz (red.) *Turystyka i rekreacja szansą rozwoju aktywności społecznej*, Wyd. WSiZ, Rzeszów 2008, s. 205-216
- Widawski K., 2008, *Muzeum jako czynnik generujący ruch turystyczny w Hiszpanii na przykładzie Muzeum Prado*, [w:] Leniartek M. (red.) *Eksploracja przestrzeni historycznej*, Wyd. WSZ „Edukacja”, Wrocław, s.157-170
- Wyszowska I., 2010, *Poznańskie felietony XIX wieku jako znaczące źródło do badań nad dziejami miasta i dla związanej z nim turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa” nr 7-9, s. 13-31
- Wiśniewski E., 2013, *Turystyka miejska jako czynnik wspomagający wzrost atrakcyjności turystycznej Kołobrzegu*, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, z. 1 (21), s. 133-148
- Ząbkowska-Para J., 2013, *Tropem autentyczności kulturowej Zakopanego*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 3, s. 35-48

8.2. Regiony i szlaki w Polsce

Literatura zagraniczna

Brak

Polskie pozycje książkowe

- Jackowski A.; Mróz F.; Chodorowicz I. (red.), 2008, *Drogi św. Jakuba w Polsce: stan badań i organizacja*, Wyd. Podhalańska PWSZ w Nowym Targu
- Kaprowski W.; Midura F.; Sienkiewicz J.W. (red.), 2008, *Dziedzictwo przemysłowe Mazowsza i jego rola w turystyce*, Wyd. Almamater WSE, Warszawa 2008
- Kazimierczak M. (red.), 2012, *Turystyka kulturowa w regionie lubuskim*, Wyd. PWSZ w Sulechowie,
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2013 *Szlak Piastowski w przebudowie. Struktura, organizacja, zarządzanie*, Wyd. Proksenia, Kraków

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Bajda Ł., 2012, *Uwarunkowania rozwoju turystyki kulturowej w Bieszczadach*, „Turystyka Kulturowa, Nr 6, s. 5-27
- Dąbrowski D., 2009, *Gotyckie kościoły wiejskie Ziemi chełmińskiej – propozycja uprawiania turystyki kulturowej na obszarze wiejskim*, Turystyka Kulturowa”, nr 9, s. 26-47
- Dudek-Mańkowska S., Duda-Gromada K., 2009, *Region winiarski Małopolskiego Przełomu Wisły jako produkt turystyczny*, [w:] A. Stasiak (red.) *Kultura i turystyka: wspólnie zyskać!*, Wyd. WSTH Łódź, s.189-202
- Duridywka M., Kociszewski P., 2013, *Wielokulturowość Podlasia i możliwości jej wykorzystania w turystyce*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 6, s. 5-29
- Hellak M., 2012, *Szlak św. Jakuba jako markowy produkt turystyczny na Dolnym Śląsku*, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, z.4 (20), s. 189-202
- Jalinik M., 2014, *Kierunki zagospodarowania turystycznego-rekreacyjnego Puszczy Białowieskiej*, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, Nr 2 (26), s. 167-182
- Krajewski A., 2007, *Drewniane kościoły Mazowsza jako obiekty turystyki edukacyjno-kulturowej*, [w:]: Z. Przychodzeń (red.), seria: *Problemy rozwoju turystyki edukacyjno-kulturowej w Polsce i na świecie*, t.9.,Wyd. SGGW, Warszawa, s.195-211
- Królikowska-Tomczak A., 2008, *Turystyka kulturowa w Wielkopolsce*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.392-399
- Krupa J., Koneweczka R., 2005, *Szlak turystyczny "Śladami Łemków" jako propozycja markowego produktu turystycznego*, „Folia Turistica” nr 16, s.65-87
- Lniany J., 2012, „*Arabska Wiosna*”. *Socjologiczne spojrzenie na koncepcję rewolucji oraz jej wpływ na ruch turystyczny w Tunezji*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 6, s. 42-53
- Matyaszczyk D., 2008, *Szlaki dziedzictwa kulturowego w Wielkopolsce na przykładzie "Szlaku napoleońskiego"*, „Studia Periegetica” nr 2, s.131-152
- Meyer B., Panasiuk A., 2002, *Produkt turystyki kulturowej województwa zachodniopomorskiego*, „Problemy Turystyki”, nr 3-4, s.39-52
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2010, *Obiekty obronne okresu średniowiecza w Polsce jako destynacje i atrakcje turystyki kulturowej*, „Ido. Ruch dla kultury”, T. 10/2010, s. 102-117
- Mokras J., 2002, *Pozostałości kultury ludowej Kurpiów i ich wykorzystanie przez ruch turystyczny*, „Turystyka i Hotelarstwo” nr 1, s.55-74
- Nitkiewicz-Jankowska A., Szromek A.R., 2012, *Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego jako czynnik aktywizacji turystycznej w aglomeracji Górnego Śląska*, „Ekonomiczne Problemy Turystyki”, z. 3 (19), s. 99-112
- Orzechowska-Kowalska K., 2004, *Szlak Krzyżacki i Szlak Fryderyka Chopina jako przykład ochrony dziedzictwa kulturowego przez turystykę*, „Problemy Turystyki i Hotelarstwa” nr 1, s.105-115
- Parzych K.; Kibycz A., 2010, *Etnoturystyka na Huculszczyźnie*, „Turystyka Kulturowa” Nr 4-6, s.5-17

- Ranoszek W., Widawski K., 2008, *Szlaki pielgrzymkowe jako nowa oferta dla turystyki na Dolnym Śląsku*, [w:] M.K. Leniartek (red.), *Eksploracja przestrzeni historycznej*, Wyd. WSZ „Edukacja”, Wrocław, 2008, s.129-143
- Sierpowska M., 2001, *Szlak cystersów, idea i jej dydaktyczne funkcje*, „Rocznik Naukowy. WSHiG w Poznaniu, t.3 (2000/2001), s.89-99
- Skalska M., 2009, *Wartości wielkopolskich kalendarzy polskich i niemieckich przełomu XIX i XX wieku w aspekcie współczesnej turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa”, nr 7, s. 15-29
- Słowik J., Słowik J., 2006, *Przemysł naftowy w Karpatach Polskich jako unikatowy produkt turystyki przemysłowej* [w:] J. Krupa, J. Biliński (red.), *Turystyka w badaniach naukowych: prace przyrodnicze i humanistyczne*, Wyd. WSIZ, Rzeszów, s. 145-154.
- Wyrwa A.M., 2008, *Podróże cystersów oraz idea, organizacja i promocja szlaku cysterskiego w Polsce*, „Studia Periegetica” Nr 2, s.87-129
- Wyszowska I., 2009, *Turystyka kulturowa w Wielkopolsce*, [w:] K. Buczkowska, A. Mikos v. Rohrscheidt (red.), *Współczesne formy turystyki kulturowej*, Wyd. AWF, Poznań, s. 403-434
- Wyszowska I., Zakrzewska P., 2009, *Szlak Wiatraczny w Wielkopolsce jako propozycja turystyki kulturowej obiektów przemysłowych i technicznych*, „Turystyka Kulturowa”, nr 11, s. 18-30

Całościowe opracowania obszarów wraz z oceną potencjału turystyczno-kulturowego:

- Bydgoszcz i powiat bydgoski, Bagniewska E., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12
- Kalisz i powiat kaliski, Kempki P., Mikos v. Rohrscheidt, A., Szymańska M., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2
- Katowice i powiat katowicki, Ochmański A., 2012, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5
- Konin i powiat koniński, Kędziora Ł., 2010, „Turystyka Kulturowa”, Nr 3
- Legnica i powiat legnicki, Pitek B., Mikos v. Rohrscheidt A., 2014, „Turystyka Kulturowa” Nr 5
- Leszno i powiat leszczyński, Goździewicz E., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 10
- Opole i powiat opolski, Ochmański A., 2014, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2
- Powiat bieszczadzki, Bajda Ł., 2012, „Turystyka Kulturowa”, Nr 8
- Powiat bolesławiecki, Sałamacha M., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 7
- Powiat chodzieski, Grzebyta D., Mikos v. Rohrscheidt A., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 10
- Powiat chojnicki, Jankowski T., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 6
- Powiat czarnkowsko-trzcianecki, Czajkowski Sz., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4
- Powiat dzierzoniowski, Mikos v. Rohrscheidt A., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2
- Powiat gliwicki, 2011, Ochmański A., „Turystyka Kulturowa”, Nr 1
- Powiat głogowski, Suszczewicz M., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 9
- Powiat gnieźnieński, Mikos v. Rohrscheidt A., 2008, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1
- Powiat gostyński, Wendlandt E., 2010, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2
- Powiat grodziski (Wlkp.), Funka Ł., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 3.
- Powiat inowrocławski, Buryan P., 2012, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12
- Powiat jarociński, Janas M., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 3
- Powiat jaworski, Antoniewicz B., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 10
- Powiat jeleniogórski, Lisowska A., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 3
- Powiat kamiennogórski, Lisowska A., 2014, „Turystyka Kulturowa” Nr 3
- Powiat kępiński, Malchrowicz E, Urbaniak A., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 11
- Powiat kłodzki, Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2
- Powiat kolski, Głowczyńska A., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1
- Powiat kołobrzeski, Buryan P., Mikos v. Rohrscheidt, A., 2014, „Turystyka Kulturowa” Nr 6

- Powiat kościański, Stępniewski M., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 6
Powiat krotoszyński, Handke A., 2010 „Turystyka Kulturowa”, Nr 9
Powiat leski, Bajda Ł., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1
Powiat międzychodzki, Piasta M., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12
Powiat milicki, Uglis J., 2012, „Turystyka Kulturowa”, Nr 3
Powiat mogileński, Piasta M., 2012, „Turystyka Kulturowa”, Nr 9
Powiat nowotomyski, Buryan P., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 11
Powiat obornicki, Rudy E., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 10
Powiat oleśnicki, Jakubowska A., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 10
Powiat ostrowski, Siewka M., 2010, „Turystyka Kulturowa”, Nr 6
Powiat ostrzeszowski, Trepieńska A., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5
Powiat pilski, Szyńska A., 2010, „Turystyka Kulturowa”, Nr 7
Powiat pleszewski, Pawlak J., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12
Powiat radziejowski, Jakubowski Ł., 2012, „Turystyka Kulturowa”, Nr 11
Powiat rawicki, Kołodziejczyk D., Funka Ł., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 8
Powiat sanocki, Bajda Ł., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5
Powiat słupecki, Soszyńska P., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 6
Powiat suski (Sucha B.), Franczak P., 2014, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4
Powiat szamotulski, Twardowska M., 2010, „Turystyka Kulturowa”, Nr 8
Powiat średzki (Wlkp.), Bartczak A., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 7
Powiat śremski, Walczak J., 2011, „Turystyka Kulturowa”, Nr 7
Powiat świdnicki, Kałka D., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 8.
Powiat tarnogórski, Ochmański A., 2012, „Turystyka Kulturowa” Nr 10
Powiat turecki, Stefańska J., Mikos v. Rohrscheidt A., Górczyński M., 2010, „Turystyka Kulturowa”, Nr 12
Powiat wadowicki, Franczak P., Listwan K., 2014, „Turystyka Kulturowa” Nr 7
Powiat wąbrzeski, Dąbrowski D., 2010, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1
Powiat wągrowiecki, Masłowska N., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 8
Powiat wrocławski, Czajkowski Sz., 2012, „Turystyka Kulturowa” Nr 10
Powiat wolsztyński, Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 9
Powiat wrzesiński, Hejna A., Mikos v. Rohrscheidt A., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5
Powiat wschowski, Suszczewicz M., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 4
Powiat złotowski, Balcer P., 2010, „Turystyka Kulturowa”, Nr 5
Powiat żarski, Suszczewicz M., Mikos v. Rohrscheidt A., 2014, „Turystyka Kulturowa” Nr 8
Powiat zniński, Wieczorek P., 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr 2
Poznań i powiat poznański, 2010, Mikos v. Rohrscheidt A., „Turystyka Kulturowa, Nr 4
Wrocław i powiat wrocławski, 2012, Ochmański A., „Turystyka Kulturowa”, Nr 3
Zabrze (powiat miejski), Ochmański A., 2013, „Turystyka Kulturowa”, Nr 11

Powyższe rozbudowane oceny zostały dokonane w oparciu o waloryzację potencjału turystyczno-kulturowego obszarów, zrealizowanych według założeń jednolitej metody, opracowanej w roku 2008 dla potrzeb współczesnej turystyki kulturowej i uwzględniającej zainteresowania różnorodnych jej form. Każda z wyżej wymienionych ocen potencjału jest uzupełniona m.in. o propozycje pobytu turystyczno-kulturowego w danym mikroregionie, złożoną w oparciu o jej wyniki.

Całościowe opracowania szlaków wraz z oceną potencjału turystyczno-kulturowego

- Lubuski Szlak Miodu i Wina, Graczyk M., Kabacińska M., Mikos v. Rohrscheidt A., 2012, „Turystyka Kulturowa”, Nr 7.
Pętla wielkopolsko-lubuska Szlaku Cysterskiego, Czajkowski Sz., Mikos v. Rohrscheidt A., 2012, „Turystyka Kulturowa, Nr 1

Szlak Orlich Gniazd, Czajkowski Sz, 2014, „Turystyka Kulturowa” Nr 1
Szlak Piastowski, Mikos v. Rohrscheidt A, 2009, „Turystyka Kulturowa”, Nr. 4
Wielkopolska Droga Świętego Jakuba, Cerkaski T., 2012, „Turystyka Kulturowa”, Nr.6

8.3. Kraje i wielkie regiony świata

Literatura zagraniczna

- Becker C., Steinecke A. (red.), 1993, *Kulturtourismus in Europa: Wachstum ohne Grenzen?*
Seria: ETI-Studien, t.2., Universität Trier
- Busetta P., Ruosi R., 2006, *L'isola del tesoro. Le potenzialità del turismo culturale in Sicilia*,
Wyd. Ligouri Editore, Napoli
- Cusimano G., 2006, *Luoghi e turismo culturale*, Wyd. Patron, Bologna
- Die deutschen Ferienstraßen*, 1981, Seria: Fremdenverkehrspraxis, Wyd. Deutscher
Fremdenverkehrsverband
- Grunfeld J. F. 1999, *Tourisme culturel en France*, Wyd. Association française d'action
artistique; Paris
- Gupta, S, P., 2002, *Cultural tourism in India : museums, monuments & arts : theory and
practice*, Wyd. Indraprastha Museum of Art and Archaeology i D.K. Printworld, New
Delhi
- Feige M., 2006, *Städte- und Kulturtourismus in Deutschland*, Wyd. Deutscher
Tourismusverband, Bonn
- Hall C.M.; McArthur, S. (red.), 1993, *Heritage Management in New Zealand and Australia :
Visitor Management, Interpretation and Marketing*, Wyd. Oxford University Press,
Oxford
- Ho P. S.; McKercher B., 2004, *Managing Heritage Resources as Tourism Products*, “Asia
Pacific Journal of Tourism Research” Nr 9(3)
- Kockel U. (red.) 1994, *Culture, Tourism and Development: the case of Ireland*,
Wyd. University Press, Liverpool
- Merriman, N., 1991, *Beyond the Glass Case: the past, the heritage and the public in Britain*,
Wyd. Leicester University Press, Leicester
- Richards G. 1996, *Cultural Tourism in Europe*, Wyd. CABI Publishing, Wallingford
- Richards G., 2001, *Cultural attractions and European Tourism*, Wyd. CABI Wallingford
- Picard M., 1996, *Bali: Cultural Tourism and Touristic Culture*, Wyd. Archipelago Press,
Singapore
- Richards G.; Russo A.P.; Grossman, M., 2008, *Cultural Corridors in South East Europe:
Refinement of concept and development of pilot Project*, Wyd. Council of Europe,
Strasbourg
- Ringer G. (red), 1998, *Destinations: Cultural Landscapes of Tourism*: Wyd. Routledge,
London
- Ryan C.; Higgins O., 2006, *Experiencing Cultural Tourism: Visitors at the Maori Arts and
Crafts Institute*, New Zealand, Wyd. Sage Publications, Inc, Thousand Oaks
- Ryan Ch, Huimin G. (red.), 2008, *Tourism in China: Destination, Cultures and Communities*,
Wyd. Routledge, New York / London
- Rothman, H. (red.), 2003, *The Culture of Tourism, the Tourism of Culture: Selling the Past to
the Present in the American Southwest*, Wyd. University of New Mexico Press,
Albuquerque
- Teo P., Chang T.C., Ho K.C., 2001, *Interconnected World. Tourism in Southeast Asia*,
Wyd. Pergamon, Oxford / Tokio (przedruk z edycji Elsevier, Oxford)
- Tourism and the Arts in Scotland - A development strategy*, 1993, Redakcja: Scottish Tourism
Coordinating Group (STCG), Wyd. Scottish Office, Edinburgh

Polskie pozycje książkowe:

Jackowski A., Soljan I., 2000, *Szlaki pielgrzymkowe Europy : Leksykon*, Wyd. Znak, Kraków

Ważniejsze polskojęzyczne artykuły i opracowania

- Basińska A., 2008, *Współpraca partnerska jako pomysł na rozwój turystyki kulturowej w Europie – Europejskie Szlaki Kulturowe*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s.359-370
- Buryan P., 2012, *Region Andaluzji w różnych formach turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 5, s. 38-55
- Buryan P., 2012, *Szlak Kalifatu Kordoby*, „Turystyka Kulturowa” Nr 4
- Buczowska K., Pajsert E., 2009, *Możliwości i konieczność rozwoju turystyki polonijnej na Cyprze w oparciu o historię podróży i życie Polaków na wyspie. Projekty tras turystycznych*, „Turystyka Kulturowa” Nr 3, s.3-23
- Gurnik G., 2007, *Kolumbia – turystyka archeologiczna i etnograficzna*, [w:] Z. Przychodzeń (red.), seria: *Problemy rozwoju turystyki edukacyjno-kulturowej w Polsce i na świecie*, t.9.,Wyd. SGGW, Warszawa s. 361-380
- Jarnecki M., 2010, *W poszukiwaniu autentyczności kulturowej w relacjach ludności marokańskiej z turystami*, „Turystyka Kulturowa” Nr 7-9, s.51-68
- Jarnecki M., 2010, *W poszukiwaniu mistycznego autentyzmu czyli Birma/Myanmar jako destynacja turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 1-3, s. 62-83
- Jędrusik M., 2008, *Kilka aspektów turystyki kulinarnej w tropikalnej Oceanii*, [w:] A. Kowalczyk (red.), 2008, *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego Warszawa, s. 161-178
- Jędrysiak T., 2008, *Zabytki UNESCO w Indiach i ich znaczenie dla turystyki kulturowej*, [w:] M. Kazimierczak (red.), *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*, Wyd. AWF Poznań, s. 96-104
- Lewandowska M., 2012, *Niedoceniany potencjał turystyczny wschodnich regionów Turcji w aspekcie rozwoju turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa” Nr 8, s. 23-48
- Lipińska I., 2010, *Turystyka kulturowa na obszarze Szwajcarii*, „Turystyka Kulturowa” nr 7-9 / 2010, s. 5-12
- Malchrowicz E., 2009, *Półwysep Iberyjski – raj dla turystów kulturowych. Przegląd potencjału Hiszpanii i Portugalii dla rozwoju wybranych form turystyki kulturowej*, „Turystyka Kulturowa”, nr 9, s. 3-25.
- Matusiak A., 2012, *Turystyka w Iranie - analiza potencjału i ocena perspektyw rozwoju*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 11, s. 32-53
- Mikos v. Rohrscheidt A., 2011, *Niemiecki Szlak Bajek*, „Turystyka Kulturowa” Nr 9, s. 52-77
- Orzechowska-Kowalska K., 2002, *Europejski Szlak Kultury Wikingów*, „Problemy Turystyki”, nr 3-4, s. 53-61
- Orzechowska-Kowalska K., 2008, *Europejski Szlak Pielgrzymkowy Rady Europy nośnikiem wybranych wartości kulturowych*, [w:] M.K. Leniartek (red.) *Komercjalizm turystyki kulturowej*, Wyd. WSZ „Edukacja”, Wrocław, s.289-298
- Piasta M., Kamel M., 2013, *Polskie dziedzictwo kulturowe w Estonii – potencjał turystyczny*, „Turystyka Kulturowa”, Nr 6, s. 46-64
- Urbaniak A.M., 2013, *Natura, Święty Mikołaj czy tajemniczy lud Saami. Trendy i kierunki rozwoju turystyki w Finlandii*, „Turystyka Kulturowa”, Nr. 6, s. 30-45
- Warszyńska J., 2005, *Turystyka kulturowa we Francji na przełomie XX i XXI wieku - według rodzajów obiektów i regionów*, „Turystyka”, z.1-2, s.203-208
- Žuromskaite B., 2009, *Rozwój turystyki kulinarnej na Litwie*, „Turystyka Kulturowa”, nr 12, s.20-35
- Žuromskaite B., 2009, *Przestrzeń historyczna w rozwoju turystyki kulturowej na Litwie (turystyka historyczna)*, „turystyka Kulturowa” nr 7, s. 4-14

3. Komentarz do publikacji krajowych w okresie 2010-2012 i analiza „białych plam”

Ze względu na większe możliwości bezpośredniego wykorzystania jego wniosków w pracy badawczej, niniejszy komentarz koncentruje się na ocenie polskojęzycznej części zestawionej powyżej literatury.

W porównaniu do czasu między analizami z lat 2010 a 2012, w tym kolejnym dwuletnim okresie opublikowano mniejszą liczbę publikacji odnoszących się do poszczególnych form turystyki kulturowej. Nadal brak obszernych monografii odnoszących się do: krajowego potencjału, oferty, destynacji i organizacji ważnych form turystyki kulturowej, w tym turystyki kulinarnej, turystyki eventowej, turystyki muzealnej. Wciąż brakuje także całościowych analiz walorów, potencjału i sposobów organizacji ofert turystyki miejskiej, choć pojawiają się mniejsze opracowania dotyczące jej poszczególnych destynacji. Obok opublikowanego w latach 2009 (t. I) i 2011 (t. II) dwutomowego opracowania pod redakcją K. Widawskiego na temat Dolnego Śląska pojawiło się w analizowanym okresie kolejne obszerniejsze opracowanie dotyczące turystyki kulturowej w poszczególnych regionach Polski – swojej monografii, przygotowanej pod kierunkiem Marka Kazimierczaka doczekał się tym razem region lubuski (2012, por. dział 8.2.).

Natomiast w stopniu porównywalnym do okresu 2010-2012, w ciągu dwóch ostatnich lat wzrosła ilość całościowych opracowań, dotyczących potencjału turystycznego mikroregionów, z których ponownie większość opublikowano w czasopiśmie „Turystyka Kulturowa”. Ta ich grupa została sporządzona na podstawie jednolitej metody, co umożliwia porównanie ich wyników i zastosowanie sprawdzonych gdzie indziej rozwiązań, a uwzględnienie modułów praktycznych, nadal zamieszczanych w rozszerzonych wersjach analiz (www.turystykakulturowa.eu), umożliwia zastosowanie gotowych propozycji pobytu turystycznego w konstrukcji programów wycieczek. Obok wcześniejszych analiz powiatów Wielkopolski (pełnej) i licznych opracowań dotyczących mikroregionów z województw śląskiego oraz kujawsko-pomorskiego w ostatnich dwóch latach pojawił się szereg analiz z terenu Dolnego Śląska (dotychczas reprezentowanego przez pojedyncze opracowania), pojawiły się także kolejne analizy powiatów z terenów Lubuskiego, Pomorskiego i Podkarpackiego, a także opracowania pierwszych mikroregionów w Małopolsce (2) i Zachodniopomorskiem (1). Prócz analiz obszarowych pojawiło się tylko kilka nowych całościowych raportów na temat szlaków kulturowych, zawierających podobne moduły praktyczne.

Tylko o parę prac o szczegółowym odniesieniu powiększyła się grupa publikacji dotyczących ekonomicznych aspektów organizacji i uprawiania turystyki kulturowej (działy 3.2. i 3.3. Bibliografii). Ten przedłużający się [por. komentarz w: Mikos v. Rohrscheidt 2012] stan poważnej luki w istotnym aspekcie analizy turystyki kulturowej może być usunięty prawdopodobnie tylko w sytuacji podjęcia szeroko zakrojonych badań podstawowych (w tym ankietowych) przeprowadzanych według jednolitej metody w różnorodnych atrakcjach turystycznych, w szeregu destynacji typowych dla różnych form turystyki kulturowej, wreszcie na reprezentatywnych próbach turystów. Ze względu na znaczenie tej problematyki dla efektywności organizacji turystyki kulturowej, w opinii autora to pole badań najpilniej domaga się zespołowej analizy i całościowej monografii, stanowiąc tym samym wyzwanie dla polskiego środowiska naukowego.

Znaczny postęp daje się zauważyć na polu badań turystów kulturowych (por. Bibliografia, działy 6.2. i 6.3.). Wydane w ciągu ostatniego roku obszerne monografie Agaty Niemczyk (2014 - oparta na badaniach z obszaru aglomeracji krakowskiej), Karoliny Buczkowskiej (2014 - z Poznania) i Armina Mikos v. Rohrscheidt (2013 - z obszaru Szlaku

Piastowskiego) przyczyniły się znacznie do powiększenia wiedzy o uczestnikach tej gałęzi turystyki w naszym kraju. Lepiej znany jest ich profil, w tym udział w aktywnościach turystyczno-kulturowych poszczególnych grup wiekowych, ich kapitał kulturowy (w tym poziom edukacji), a także siła nabywcza. Wyniki analiz zarysowują zainteresowania i preferencje tej grupy turystów, w tym ich ulubione typy atrakcji, tematykę wybieraną w trakcie zwiedzania szlaków i muzeów, sposób organizacji wycieczki, a także typowe dla nich zachowania turystyczne (długość wyjazdów, wybierane rodzaje obiektów noclegowych, wykorzystywane źródła informacji, nabywane usługi). Dla uzyskania całościowego obrazu polskiego turysty kulturowego nadal jednak potrzeba przeprowadzenia jednolitych badań przekrojowych, dotyczących odwiedzających różnorodne typy obiektów oraz biorących udział w rozmaitych formach wypraw turystyczno-kulturowych. Podobnie jak w przypadku zagadnień ekonomicznych, tę lukę mogłyby zapełnić zespołowe badania realizowane według jednolitej metody i na szeroką skalę. Wspomnianej metody nie trzeba od podstaw opracowywać, ponieważ metoda badań turystów kulturowych autorstwa międzynarodowej grupy ATLAS, sprawdzona już w skali globalnej, została dostosowana do realiów polskich przez K. Buczkowską i A. Mikosa v. Rohrscheidt i została już tych badaczy zweryfikowana w badaniach.

Od roku 2012 nadal widoczny jest przyrost liczby polskich opracowań dotyczących zarządzania turystyką kulturową. Tym samym wypełniane są luki tak w zakresie piśmiennictwa na temat ogólnej problematyki zarządzania w warunkach polskich [m.in. Mikos v. Rohrscheidt, 2014 - por. dział 5.2. i 5.3.], jak i różnorodnych aspektów organizacji turystyki, w tym kształcenia i certyfikacji personelu, niektórych systemów organizacji turystyki, jak szlaki kulturowe. Ilościowy wzrost obszernych i reprezentatywnych analiz w ramach tej problematyki sprawia, że krajowi praktycy zarządzania turystyką kulturową (samorządowcy, koordynatorzy szlaków, administratorzy obiektów, gestorzy atrakcji, organizatorzy wypraw eventów i wypraw tematycznych) mogą w coraz liczniejszych przypadkach sięgać po zweryfikowane w innych miejscach koncepcje i szczegółowe rozwiązania, dostosowane do polskich realiów przez rodzimych badaczy. Wciąż jednak brakuje opracowań o kompleksowym zarządzaniu turystyką kulturową w różnorodnych obiektach, jak muzea i poszczególne typy atrakcji turystycznych, poza obiektami UNESCO, oraz zarządzania projektami (jak m.in. cyklicznie organizowane wyprawy, sieciowanie ofert obiektów, tematyczne programy zwiedzania). Brak także opracowanych na podstawie badań podręczników organizowania i kompleksowego zarządzania złożonymi produktami turystyczno-kulturowymi miejscowości i obszarów: zarówno tych o większym i zróżnicowanym potencjale turystyczno-kulturowym, jak i tych z mniejszym potencjałem, skoncentrowanym na określonym typie obiektów lub nawet pojedynczym obiekcie. Oznacza to, że i w tej dziedzinie pilnie jest potrzebny dalszy wysiłek analityczny i koncepcyjny ze strony środowiska naukowego. Obok realistycznego i długofalowego planowania krajowych, regionalnych i lokalnych produktów markowych i zwiększenia kontroli inwestycji od strony ich faktycznej efektywności (co także powinno być przedmiotem opracowań w zakresie zarządzania) autor widzi w tej właśnie aktywności jeden z podstawowych warunków szybkiego rozwoju oferty i popytu analizowanej gałęzi turystyki.

Od roku 2012 nastąpił dalszy widoczny wzrost liczby analiz dotyczących nowych, mniej popularnych lub nawet niszowych form turystyki kulturowej (por. dział 7.3.14 zestawienia). Pojawiły się m.in. analizy geocachingu jako formy samodzielnej turystyki, turystyki dźwiękowej, turystyki martyrologicznej, a także nowe opracowania dotyczące m.in. zjawiska „dark tourism”. W świetle badań polskich turystów kulturowych, preferujących indywidualne wyprawy i samodzielnie zestawiane pakiety usług dostępnych w obszarze recepcji, niektóre z tych analiz powinny zostać wykorzystane w organizacji krajowej oferty

turystycznej. W sytuacji stale malejącej możliwości choćby średniookresowego prognozowania trendów popytowych w dziedzinie turystyki ten kierunek pracy badaczy zasługuje na szczególne zainteresowanie praktyków odpowiedzialnych za tworzenie ofert lokalnych oraz touroperatorów, którzy sięgając po nie mogliby urozmaicać koncepcje dla miejsc i programy wycieczek.

W ostatnich dwóch latach nie zauważono pojawienia się ważnych pozycji z zakresu metodologii badań turystyki kulturowej, w tym jej uczestników, obszarów recepcji, oferty i rozmaitych form jej uprawiania. Na literaturę krajową (a zatem dostępną dla prowadzących lokalne badania i zakładającą realistyczne warunki badań) składają się nadal jedynie rozdziały metodologiczne w poszczególnych publikacjach, dotyczących szerszej problematyki, takiej jak turyści w mieście, atrakcje turystyczne, organizacja szlaków kulturowych). Nie powstała jak dotąd publikacja o charakterze monografii lub podręcznika, obejmująca całość problematyki metod badawczych. Tymczasem mogłaby ona stanowić podstawę dla uporządkowania standardów takich badań, przyjęcia jednolitych technik badawczych i przybliżyć prowadzących badania do pożądanego celu: przynajmniej względnej porównywalności, a być może nawet bezpośredniego zestawiania ich wyników.

Nadal nie pojawiła się także opublikowana propozycja dobrze ugruntowanej i zweryfikowanej metody analizy eventów kulturalnych i ustalania ich potencjału turystycznego. Ten znaczący brak uniemożliwia całościowe określenie potencjału turystyczno-kulturowego regionów, co jest niezbędnym elementem przy formułowaniu strategii rozwoju ich oferty turystyczno-kulturowej. Opracowanie i publikacja takiej metody wydaje się drugą najważniejszą potrzebą w dziedzinie metodologii.

Zakończenie:

Zestawienie w ramach niniejszego opracowaniu aktualnie dostępnej literatury naukowej na temat turystyki kulturowej, a także wykazane w jej krytycznej analizie nadal istniejące braki w polskiej refleksji naukowej na temat zjawisk wiążących się z tym sposobem organizacji i spędzania czasu wolnego dają obraz pracy analitycznej, wykonywanej przez rosnące, choć wciąż nieliczne środowisko polskich badaczy. Jednocześnie wskazują na istniejące znaczące luki tak w zakresie opracowań o znaczeniu fundamentalnym (jak analizy popularnych w kraju form turystyki czy publikacje o charakterze metodologicznym), jak i analiz odnoszących się do poszczególnych obszarów, typów atrakcji oraz zarządzania, w tym bieżącej organizacji ruchu i poszczególnych rodzajów produktów. Wyraźne wskazanie owych luk, będące jednym z celów opracowania, powinno być formą zachęty do skoncentrowania prac na tych właśnie polach badawczych, przez co analizy podjęte i solidnie zrealizowane, a potem opublikowane mają szansę okazać się w najwyższym stopniu przydatne najpierw w pracy koncepcyjnej, a potem w działalności praktyków organizujących krajową ofertę turystyki kulturowej – jednego z najpopularniejszych i najbardziej efektywnych sposobów uczestnictwa w kulturze.

***Prośba o współpracę.** Mając na uwadze potrzebę bieżącego uzupełniania danych o ważnych pozycjach literatury światowej oraz aktualizowania obrazu literatury naukowej powstającej w Polsce, autor prosi tych wszystkich czytelników którzy zajmują się naukowo turystyką kulturową o nadsyłanie informacji o publikacjach spełniających kryteria naukowych, wydawanych w językach kongresowych (pozycje książkowe w językach angielskim, niemieckim, francuskim, rosyjskim, hiszpańskim, portugalskim i włoskim), oraz opracowaniach publikowanych w Polsce (książkach, artykułach, innych analizach i raportach, a także rozprawach naukowych). O nadsyłanie informacji proszeni są także sami autorzy opracowań.*

Pełnowartościowa informacja powinna zawierać:

- w przypadku książki: imię i nazwisko autora lub autorów, rok publikacji, pełny tytuł publikacji, podtytuł, numer ISBN, nazwę wydawnictwa i miejsce wydania oraz spis treści, opcjonalnie streszczenie.

- w przypadku rozprawy naukowej albo opublikowanej pracy akademickiej (np. magisterskiej): imię i nazwisko autora, jego afiliację, tytuł i podtytuł publikacji, instytucję, w której powstała lub została złożona, rok złożenia lub/oraz publikacji (w tym wypadku także wydawnictwo), miejsce przechowywania lub dostępu do rozprawy, jej spis treści i streszczenie albo wprowadzenie),

- w przypadku artykułu, analizy, raportu lub innego typu opracowania o mniejszej objętości: imię i nazwisko autora (autorów), rok publikacji, tytuł (i podtytuł) publikacji, nazwę czasopisma i numer danego zeszytu albo tomu, albo tytuł i pełne referencje dzieła zbiorowego, w którym została zamieszczona, redaktora prowadzącego numeru (tomu) i numer ISSN, lub redaktora zbioru i numer ISBN, nazwę wydawnictwa i miejsce wydania, streszczenie artykułu), numer DOI, jeśli go nadano, adres online, jeśli opracowanie jest zamieszczone w sieci.

Adres do przesyłania informacji: armin@turystykakulturowa.org

Armin Mikos v. Rohrscheidt, 15 lipca 2014

Literatura:

Wykorzystane zestawienia bibliograficzne:

ATLAS (the Association for Tourism and Leisure Education), (www.atlas-euro.org), Stan z 10.07.2014.

Biblioteka Instytutu Turystyki, (www.intur.com.pl/biblioteka), stan z 10.07.2014

Creative Tourism Network, bibliografia, Stan: 10.07.2014 (www.creativetourismnetwork.org)

UNWTO (documents and publications), (www.publications.unwto.org) (stan: 10.07.2014)

„Turystyka Kulturowa” - spis publikacji (www.turystykakulturowa.org/?id=spis), stan: 10.07.2014

Opracowania i analizy:

Gnieźnieńskie Forum Ekspertów Turystyki Kulturowej, 2012, „Białe plamy turystyki kulturowej”, Dyskusja ekspercka, opinie: P. Buryan, J. Wyleżalek, A. Mikos v. Rohrscheidt, Z. Kruczek, E. Malchrowicz-Moško, A. Matusiak, „Turystyka Kulturowa” Nr 10, s. 77-84

Mikos von Rohrscheidt A., 2010a, Światowa i polska refleksja naukowa na temat turystyki kulturowej. Bibliografia. (Stan: wrzesień 2010), „Turystyka Kulturowa” Nr 10, s. 40-68

Mikos v. Rohrscheidt A., 2010b, Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy, Wyd. 2., Wyd. KulTour.pl Poznań

Mikos von Rohrscheidt A., 2012, Bibliografia światowej i polskiej refleksji naukowej na temat turystyki kulturowej. (Stan: sierpień 2012), „Turystyka Kulturowa” Nr 8, s. 79-112